

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy

na lata

2024-2030

Mrozy, 2024

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Metodologia opracowania Strategii	7
Podstawy prawne	9
Spójność z dokumentami strategicznymi	11
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne	13
Metodologia badań społecznych	13
Wybór metod i technik badawczych	13
Dobór próby i narzędzie badawcze	14
Charakterystyka gminy Mrozy	14
Położenie	14
Sytuacja demograficzna	15
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	17
Edukacja i wychowanie	20
Kultura, sport i rekreacja	20
Opieka zdrowotna	23
Bezpieczeństwo publiczne	24
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	24
Gminny system pomocy społecznej	26
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	31
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy	32
Struktura badanej próby	32
Problemy społeczne	34
Problem alkoholowy	35
Problem nikotynowy	37
Problem narkotykowy	39
Problem przemocy	40
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	44
Uczestnictwo w grach hazardowych	46

Inne uzależnienia behawioralne.....	47
Rynek pracy	48
Ubóstwo i wykluczenie społeczne.....	50
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	51
Zdrowie psychiczne	54
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów.....	55
Struktura badanej próby	55
Problem alkoholowy.....	57
Problem nikotynowy	58
Problem narkotykowy	59
Problem przemocy	61
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych.....	65
Uczestnictwo w grach hazardowych	67
Zdrowie psychiczne	67
Zaburzenia odżywiania	68
Sytuacja społeczna gminy Mrozy	70
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	70
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	74
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	79
Przeciwdziałanie przemocy domowej	86
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	90
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	93
Wsparcie osób z problemem ubóstwa	96
Zdrowie psychiczne	99
Część programowa	102
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	103
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	104
Ramy finansowe Strategii.....	121
System wdrażania Strategii	122
System aktualizacji Strategii.....	123
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	124

Monitoring i ewaluacja.....	125
Wnioski i podsumowanie	129
Bibliografia.....	131
Spis rysunków, tabel, wykresów	133
Spis rysunków.....	133
Spis tabel	133
Spis wykresów	135

Wykaz skrótów

- FEAD** – Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym
- GBP** – Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Mrozach
- GCK** – Gminne Centrum Kultury im. Heleny Wielobyckiej w Mrozach
- GKRPA** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- GOPS** – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach
- GOSiR** – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mrozach
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- IPiN** – Instytut Psychiatrii i Neurologii
- KCPU** – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
- KDR** – Karta Dużej Rodziny
- KGW** – Koło Gospodyń Wiejskich
- KS** – Klub Seniora
- NGO** (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa
- NK** – procedura „Niebieskie Karty”
- ORE** – Ośrodek Rozwoju Edukacji
- OSP** – Ochotnicza Straż Pożarna
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PFRON** – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- PIK** – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- KP** – Komisariat Policji w Mrozach
- pp.** – punkt procentowy
- PUP** – Powiatowy Urząd Pracy
- PWD** – Placówka Wsparcia Dziennego
- UMiG** – Urząd Miasta i Gminy Mrozy
- WTZ** – warsztaty terapii zajęciowej
- ZI** – Zespół Interdyscyplinarny

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i gminy. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom gminy Mrozy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej

w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.
----	---	---

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”⁵.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r. poz. 881).

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁶.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy są: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+, Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030 oraz Strategia Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021-2030.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁷.

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie gminy Mrozy, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Mrozy zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁸. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych.

Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży w Gminie przeprowadzone zostały przy wykorzystaniu metody ilościowej, odpowiadającej na pytania

⁷ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

⁸ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

„ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę niż w przypadku metod jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację⁹. Zastosowana została technika CAWI (ang. Computer Assisted Web Interviews – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej), zakładająca przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na zachowanie pełnej anonimowości respondentów.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentacyjną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania trwały od stycznia do marca 2024 roku a udział w nich wzięło **84 dorosłych mieszkańców** oraz **229 uczniów** z terenu gminy Mrozy.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Mrozy

Położenie

Mrozy to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie mińskim, w województwie mazowieckim. Zajmuje ona powierzchnię 145 km² i graniczy z gminami: Kałuszyn, Cegłów, Latowicz (powiat miński) oraz Wodnie, Skórzec i Kotuń (powiat siedlecki). Siedziba gminy znajduje się w mieście Mrozy, które status miasta uzyskała 1 stycznia 2014 roku.

Gmina odznacza się korzystnym układem komunikacyjnym, na który składają się zarówno połączenia drogowe (bliskie położenie autostrady A2 i drogi krajowej nr 2), jak i kolejowe. Ze względu na swoje uwarunkowania, gmina odznacza się znacznym

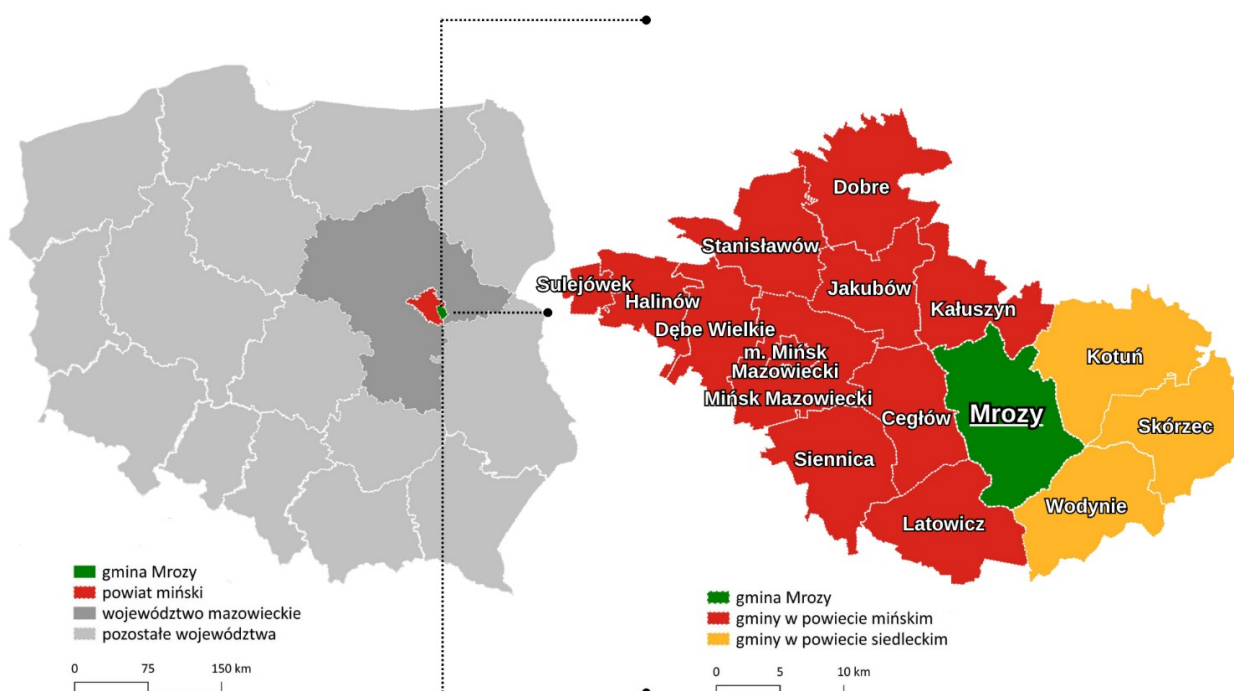
⁹ Przewłocka J., CAWI – specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, s. 97.

potencjałem przyrodniczo-turystycznym – na jej obszarze znajduje się wiele zróżnicowanych form ochrony przyrody. Przez teren Gminy przebiega również gęsta sieć pieszych szlaków turystycznych, ukazująca unikalne walory krajobrazowe.

Na sieć osadniczą Gminy składa się 28 sołectw: Borki, Choszcze, Dąbrowa, Dębowce, Gójszcz, Grodzisk, Guzew, Jeruzal, Kołacz, Kruki, Kuflew, Lipiny, Lubomin, Łukówiec, Mała Wieś, Mrozy, Mrozy Południowe, Mrozy Wola, Natolin, Płomieniec, Przewnica, Rudka, Skruda, Sokolnik, Topór, Trojanów, Wola Paprotnia oraz Wola Rafałowska.

Rysunek 1. Położenie gminy Mrozy

Źródło: opracowanie własne

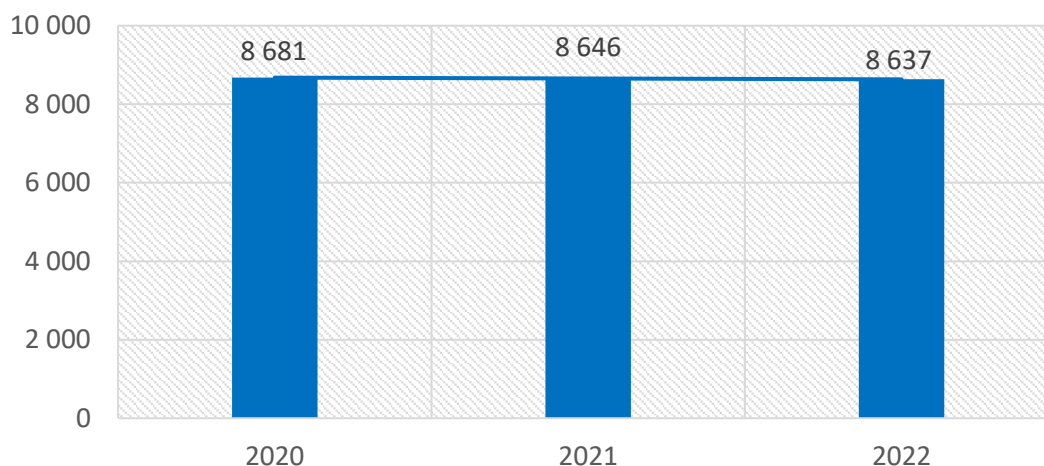
Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwi wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Mrozy zamieszkuje 8 637 osób (stan na 31 grudnia 2022 roku). Na przestrzeni analizowanych trzech lat liczba mieszkańców uległa nieznacznemu spadkowi. W 2022 roku względem roku bazowego ukształtował się on na poziomie 0,5%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Mrozy w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Mrozy w 2022 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -5,23 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował blisko dwukrotnie niższą wartość w stosunku do województwa mazowieckiego (-2,24). Na przestrzeni lat w gminie Mrozy zauważalny jest systematyczny spadek przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2020 roku wynosił on -3,80, w 2021 roku -4,50, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie -5,23.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Mrozy w porównaniu do województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
gmina Mrozy	-3,80	-4,50	-5,23
województwo mazowieckie	-1,96	-3,54	-2,24

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Mrozy według ekonomicznych grup wieku w roku 2022 przedstawiała się następująco:

- 20,3% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;

- 57,8% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 22,0% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

W 2022 roku zauważalny jest minimalny wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do roku bazowego w ogólnej liczbie ludności, jednakże utrzymywał się on na zbliżonym poziomie. W przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, dostrzegalna jest tendencja spadkowa wynosząca 1,1 pp. Zauważalny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 0,9 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie mazowieckim i w całym kraju. W 2022 roku w województwie było to 19,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,4% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 22,9% w wieku poprodukcyjnym¹⁰.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Mrozy w latach 2020-2022 (w procentach)

wyszczególnienie	2020	2021	2022
wiek przedprodukcyjny	20,0	20,3	20,3
wiek produkcyjny	58,9	58,3	57,8
wiek poprodukcyjny	21,1	21,3	22,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

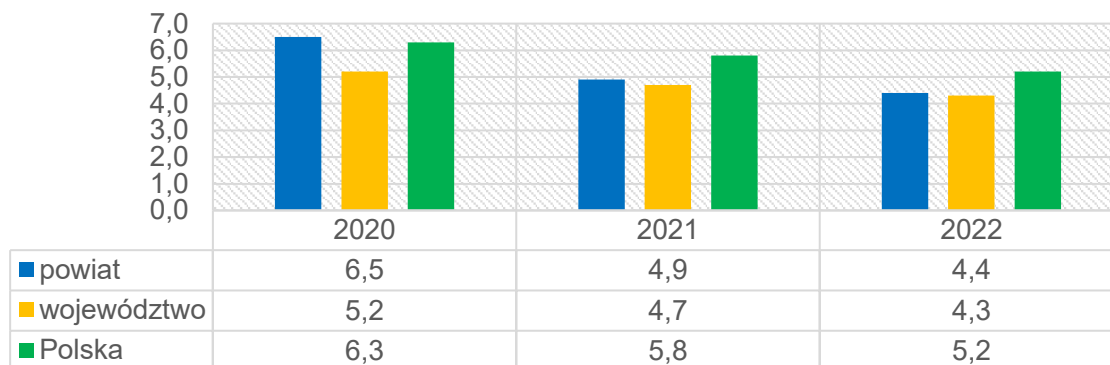
Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu mińskiego. W 2022 roku stopa

¹⁰ dane za 2022 rok.

bezrobocia w powiecie wynosiła 4,4%, a więc była nieco wyższa niż w przypadku województwa (4,3%), ale zarazem niższa niż względem wartości przypisanej dla całego kraju (5,2%). W powiecie mińskim najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w 2020 roku, który kształtował się na poziomie 6,5%, natomiast w kolejnych latach poddanych analizie ulegał systematycznemu spadkowi, co mogło mieć związek ze stabilizacją na rynku pracy po szczycie pandemii koronawirusa. W przypadku województwa mazowieckiego, jak i całego kraju, również zauważalny jest spadek na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

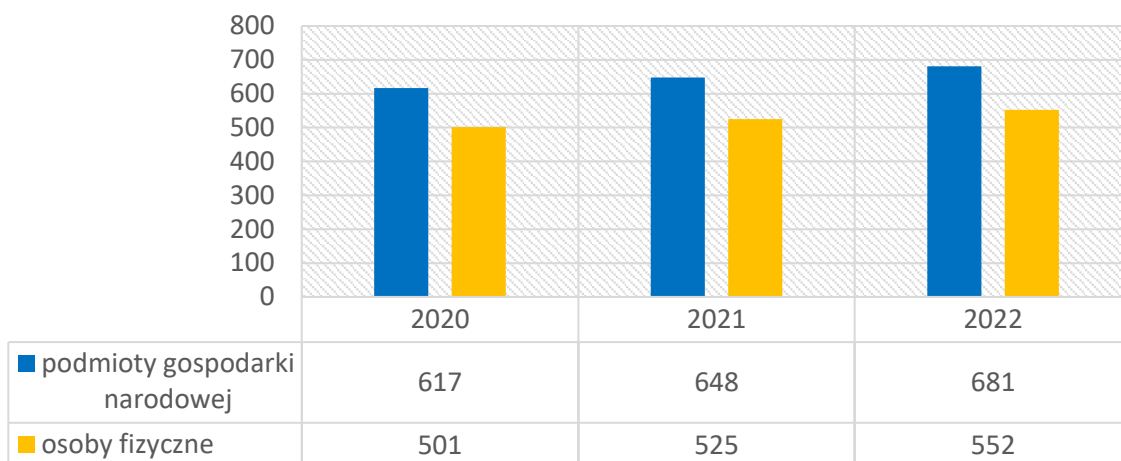
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mińskim na przestrzeni lat 2020-2022 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Mrozy na koniec 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 681 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 552 (81,1%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Mrozy ulegała systematycznemu wzrostowi.

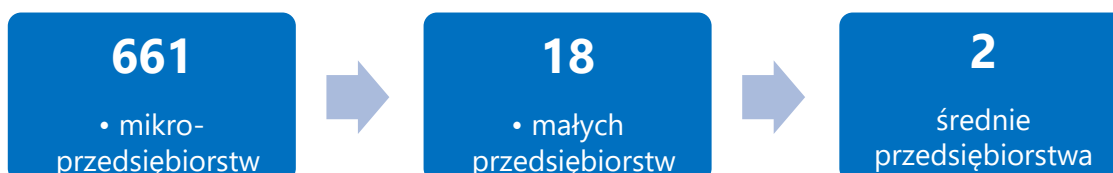
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Mrozy w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Mrozy według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 661 (stan na koniec 2022 roku). Działalność prowadzi również 18 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników oraz 2 średnie przedsiębiorstwa z liczbą od 50 do 249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Mrozy według klas wielkości (stan na koniec 2022 roku)

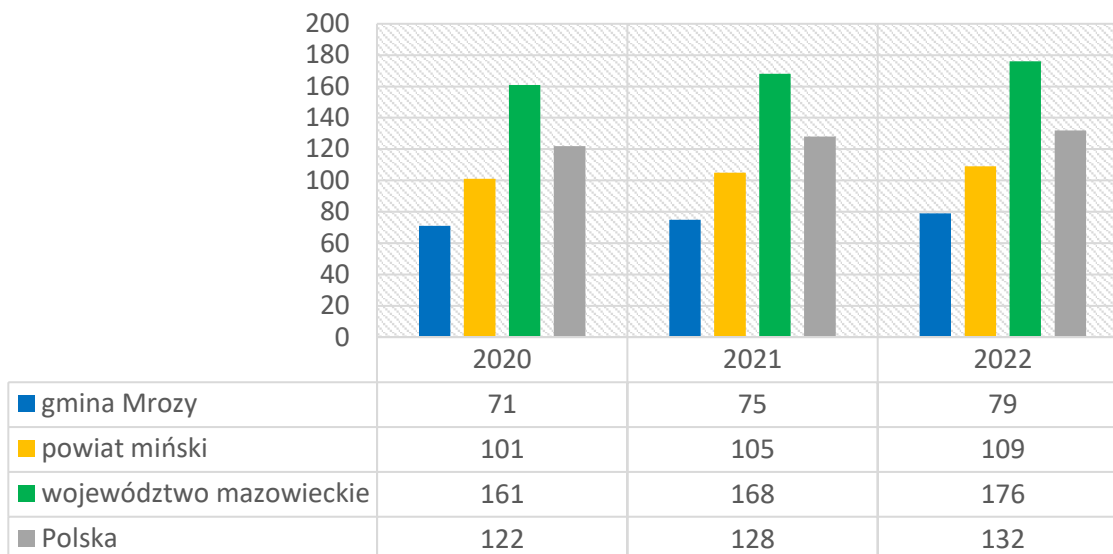

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mimo systematycznego wzrostu liczby działających przedsiębiorstw w gminie Mrozy, porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 ludności można zaobserwować nieco mniej korzystną sytuację w Gminie niż w przypadku powiatu, województwa oraz kraju, na co wpływ może mieć m.in. niski poziom aktywności gospodarczej wśród lokalnej społeczności. W 2022 roku najwyższy wskaźnik odnotowano dla województwa mazowieckiego, wynoszący 176 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, natomiast najniższy dla gminy Mrozy (79). Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach, a w przypadku gminy Mrozy kształtuje się on na poziomie 11,3%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Mrozy, powiecie mińskim, województwie mazowieckim oraz Polsce w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

W 2022 roku na terenie gminy Mrozy funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Romualda Traugutta w Mrozach,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września w Grodzisku,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Jeruzalu,
- Zespół Szkół Publicznych im. Adama Mickiewicza w Mrozach,
- Gminne Przedszkole w Mrozach im. Jana Brzechwy.

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden żłobek niepubliczny Leśne Ludki placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi do lat 3.

W 2022 roku do szkół uczęszczało 1145 uczniów, nauczaniem przedszkolnym objętych było 206 dzieci, a liczba etatów nauczycieli kształtowała się na poziomie 108,97¹¹.

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury, sportu i rekreacji na terenie Gminy jest **Gminne Centrum Kultury im. Heleny Wielobyckiej w Mrozach**, której głównym celem jest

¹¹ Raport o stanie gminy Mrozy za 2022 rok

tworzenie, prezentacja, upowszechnienie, zaspokajanie i tworzenie warunków dostępu do dóbr kultury. GCK wyposażone jest w salę widowiskowo-kinową, pracownię plastyczną, kawiarenkę, kabinę projekcyjną, garderobę, pomieszczenia techniczne i biurowe, pracownię komputerową oraz gabinet dyrektora. Stanowi również miejsce aktywności mieszkańców, organizując liczne konkursy, koncerty, wystawy, spektakle, festyny oraz imprezy plenerowe, a także prowadzi działalność edukacyjną o charakterze artystycznym skierowaną zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców Gminy.

Do ważniejszych działań zrealizowanych w 2022 roku zaliczyć można:

- I Ogólnopolski konkurs muzyki wczesnośredniowiecznej „Muzyka z Grodziska”,
- XVI Wojewódzki Przegląd Twórczości Artystycznej KULTUROMANIAK,
- XV Powiatowy Przegląd Patriotyczny „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”,
- Gminny konkurs kolęd i pastorałek,
- Gminny Przegląd Polskiej Piosenki,
- Kura Wielkanocna,
- Świąteczny lampion,
- Grodzisko z Grodziska – rekonstrukcja osady.

GCK dofinansowuje również zajęcia organizowane w Szkole Muzycznej, przy której działalność prowadzi zespół Big Band Mrozy oraz Orkiestra Dęta Mrozów. Przy Centrum od 2016 roku funkcjonuje również Chór Miasta i Gminy Mrozy.

Ponadto na terenie Gminy od 2013 roku działa kino „Mikroklimat”, które w swoim repertuarze zawiera najnowsze produkcje filmowe, a w 2022 roku liczba widzów kształtowała się na poziomie 4 957.

Kolejną jednostką organizacyjną jest **Gminna Biblioteka Publiczna** im. Jana Pawła II w Mrozach, będąca samorządową jednostką kultury i pełniąca zadania dotyczące rozwoju i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców Gminy. W jej ramach funkcjonują: dział dla dorosłych, oddział dla dzieci oraz filia w Jeruzalu.

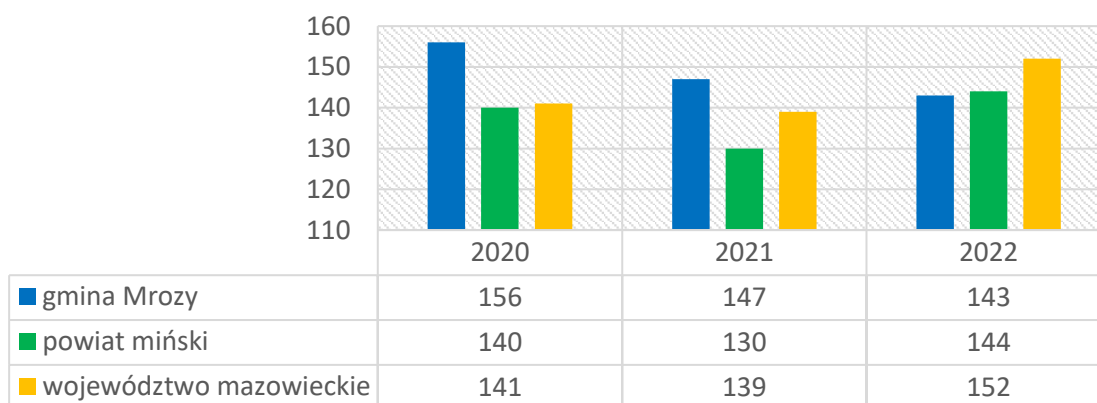
Biblioteka realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa, w tym m.in. organizuje spotkania autorskie, profilaktyczno-edukacyjne,

konkursy recytatorskie i literackie, kiermasze, zajęcia w czasie ferii zimowych oraz wakacji skierowane do dzieci i młodzieży.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Mrozy, powiecie mińskim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022. Na podstawie danych statystycznych widać, że liczba czytelników w Gminie na przestrzeni analizowanych lat uległa ciągłemu spadkowi – ze 156 w 2020 roku do 143 w roku 2022. W latach 2020-2021 wskaźnik dla gminy przyjmował wyższe wartości w porównaniu zarówno do województwa, jak i powiatu, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie zauważalna jest tendencja odwrotna.

Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Mrozy, powiecie mińskim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W zakresie sportu i rekreacji, podstawową jednostką działającą na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji**, funkcjonujący od 2014 roku i dysponujący szeroką bazą sportowo-rekreacyjną, na którą składają się głównie: trzy kompleksy sportowe „Orlik”, hala sportowa, stadion sportowy, boiska do siatkówki plażowej, korty tenisowe, tramwaj konny, place zabaw oraz PZU Trasa Zdrowia w Rudce Sanatoryjnej.

Ośrodek współpracuje również z klubami i stowarzyszeniami sportowymi, udostępniając bazę lokalową w celu organizacji zajęć sportowych, w tych m.in. piłki nożnej dla wszystkich grup wiekowych, sztuk walki, aerobiku, zumbi, baletu, tańca towarzyskiego, siatkówki czy też koszykówki.

Na terenie Gminy działalność prowadzi **8 Kół Gospodyń Wiejskich**, integrujących lokalną społeczność i propagujących lokalne tradycje i zwyczaje:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Guzewie,

- Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Rafałowskiej „Gmina i Rodzina”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Borkach,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Sąsiedeczki z wioszczki” w Rudce,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Płomyczki” w Płomieńcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Grodzisko”.
- Koło Gospodyń Wiejskich i Gospodarzy „Lipinki” w Lipinach,
- Koło Gospodyń Wiejskich Mrozianki w Mrozach.

Na terenie Gminy od 2019 roku działalność prowadzi również Klub Seniora „Pogodni”, założony w celu aktywizacji seniorów mieszkających na terenie gminy Mrozy, pobudzania lokalnej aktywności, a także promowania walorów Gminy. W 2022 roku KS „Pogodni” liczył ok. 100 członków, a spotkania uczestników odbywały się raz w tygodniu w GBP w Mrozach. Klub zapewnia wiele zróżnicowanych form organizacji czasu wolnego, w tym m.in. spotkania tematyczne, wycieczki czy też zajęcia gimnastyczne. Przy KS funkcjonuje również chór „Barwy Jesieni”, który aktywnie reprezentuje i promuje gminę Mrozy na zewnątrz. Od 2024 swoją działalność rozpoczął Dzienny Dom Senior + w Lipinach.

Opieka zdrowotna

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w gminie Mrozy w 2022 roku na 1 przychodnię przypadało 2 159 mieszkańców. Jest to wartość niższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła wówczas 2 607. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,7 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą w porównaniu do powiatu mińskiego (4,5).

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Mrozy w porównaniu do powiatu mińskiego w 2022 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	61	4
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 607	2 159
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,5	3,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Mrozy o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Komisariatu Policji w Mrozach**. Funkcjonariusze poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy. Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **13 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**, zlokalizowanych w miejscowościach: Grodzisk, Jeruzal, Mrozy, Guzew, Sokolnik, Lipiny, Łukówiec, Mała Wieś, Trojanów, Borki, Wola Rafałowska, Dębowce oraz Topór. Wszystkie jednostki zrzeszają około 370 członków, a OSP w Mrozach i w Grodzisku wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, jednakże członkowie jednostek OSP zabezpieczają także imprezy sportowe oraz kulturalne organizowane na terenie Gminy. Biorą oni również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych, współorganizowanie wydarzeń i uroczystości gminnych, czy przeprowadzanie zajęć z uczniami klas mundurowych z Liceum Ogólnokształcącego w Mrozach.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES

umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Na terenie gminy Mrozy w 2022 roku zarejestrowanych było **750 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 12 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 1,6% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba stowarzyszeń wzrosła o 1, z kolei w Gminie w analizowanym okresie nie działały żadne fundacje. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022

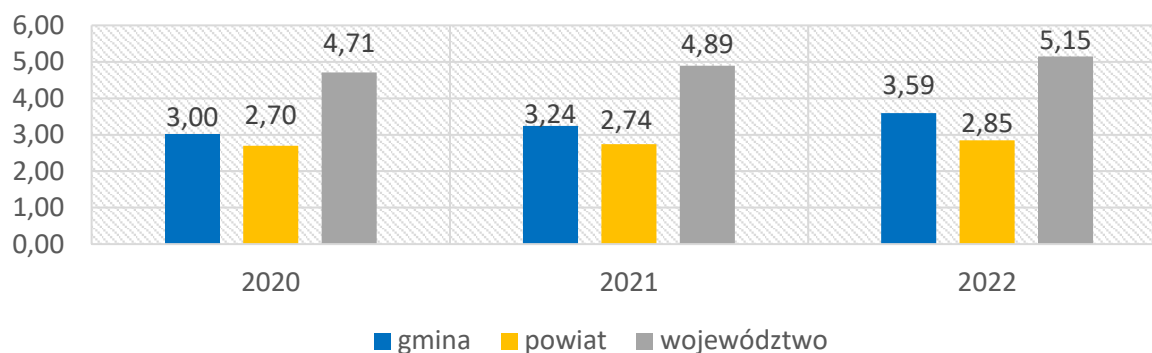
wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	671	717	750
fundacje	0	0	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	12

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Mrozy w 2022 roku wyniósł 3,59 i tym samym był najwyższy na przestrzeni omawianych lat. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich, powyższy wskaźnik w Gminie w analizowanym okresie przyjmował niższe wartości względem województwa mazowieckiego, natomiast wyższe niż w porównaniu do powiatu mińskiego.

Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Mrozy, powiecie mińskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Główne zasady współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego w 2024 roku określa Roczny program współpracy Gminy Mrozy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2024, który został przyjęty uchwałą nr LVII/531/2023 Rady Miejskiej w Mrozach z dnia 24 listopada 2023 roku. Wyznacza on cele i formy współpracy, katalog zadań, przy których wykonywaniu powinna być realizowana współpraca międzysektorowa.

Zgodnie z danymi UMiG Mrozy, na analizowanym obszarze w 2022 roku funkcjonowały następujące organizacje pozarządowe i instytucje:

- Klub Sportowy „Watra Mrozy”,
- Stowarzyszenie Szwadron Kawalerii Ochotniczej w Barwach 7 Pułku Ułanów Lubelskich w Mrozach,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Mrozów.

Na terenie Gminy nie funkcjonują żadne przedsiębiorstwa społeczne.

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹².

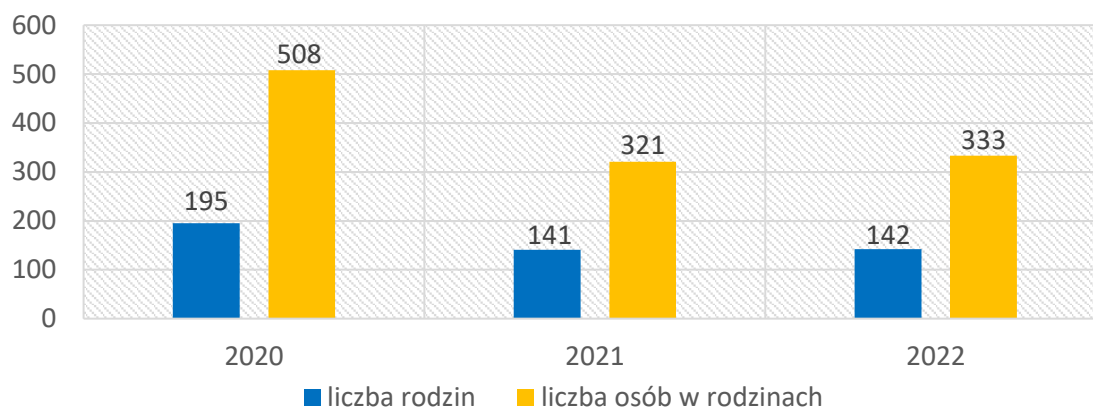
¹² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Mrozy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Miejskiej.

W 2022 roku pomocą społeczną objęte były 142 rodziny – to o 27,2% mniej niż w 2020 roku. Względem roku bazowego, spadkowi ulegała również liczba osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie były to 333 osoby, co stanowi wartość niższą o 34,4% w porównaniu do 2020 roku.

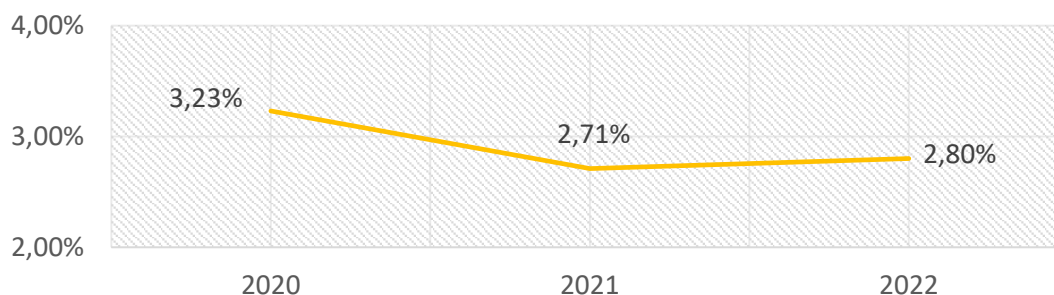
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w gminie Mrozy w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2020-2022 wartość tego wskaźnika w gminie Mrozy ulegała wahaniom: w 2020 roku było to 3,23%, w 2021 roku – 2,71%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 2,80%.

Wykres 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2022 roku korzystających z tego typu pomocy było 88 osób w wieku przedprodukcyjnym, 106 osób w wieku produkcyjnym oraz 47 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest znaczna dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 76, liczba mężczyzn – 165). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2020-2022, dostrzec można wahania liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast w przypadku liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, dostrzegalny jest stopniowy wzrost. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2020-2022

wiek	2020		2021		2022	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	131	59	82	43	88	43
produkcyjny	120	37	70	24	106	23
poprodukcyjny	30	23	41	19	47	10
ogółem	281	119	193	86	241	76

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok i 2022 rok

W 2022 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 88 mieszkańcom gminy Mrozy, natomiast świadczenie niepieniężne 153 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest stopniowy spadek liczby osób pobierających świadczenia pieniężne, a także wahania w zakresie wydanych świadczeń niepieniężnych. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
świadczenie pieniężne	114	91	88
świadczenie niepieniężne	167	76	153

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ulegała spadkowi – w 2020 roku wynosiła 79, w 2021 roku – 67, natomiast w 2022 roku – 62. W 2022 roku w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie widoczne są różnice – mężczyźni stanowili 64,5% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, natomiast kobiety – 35,5%.

Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022

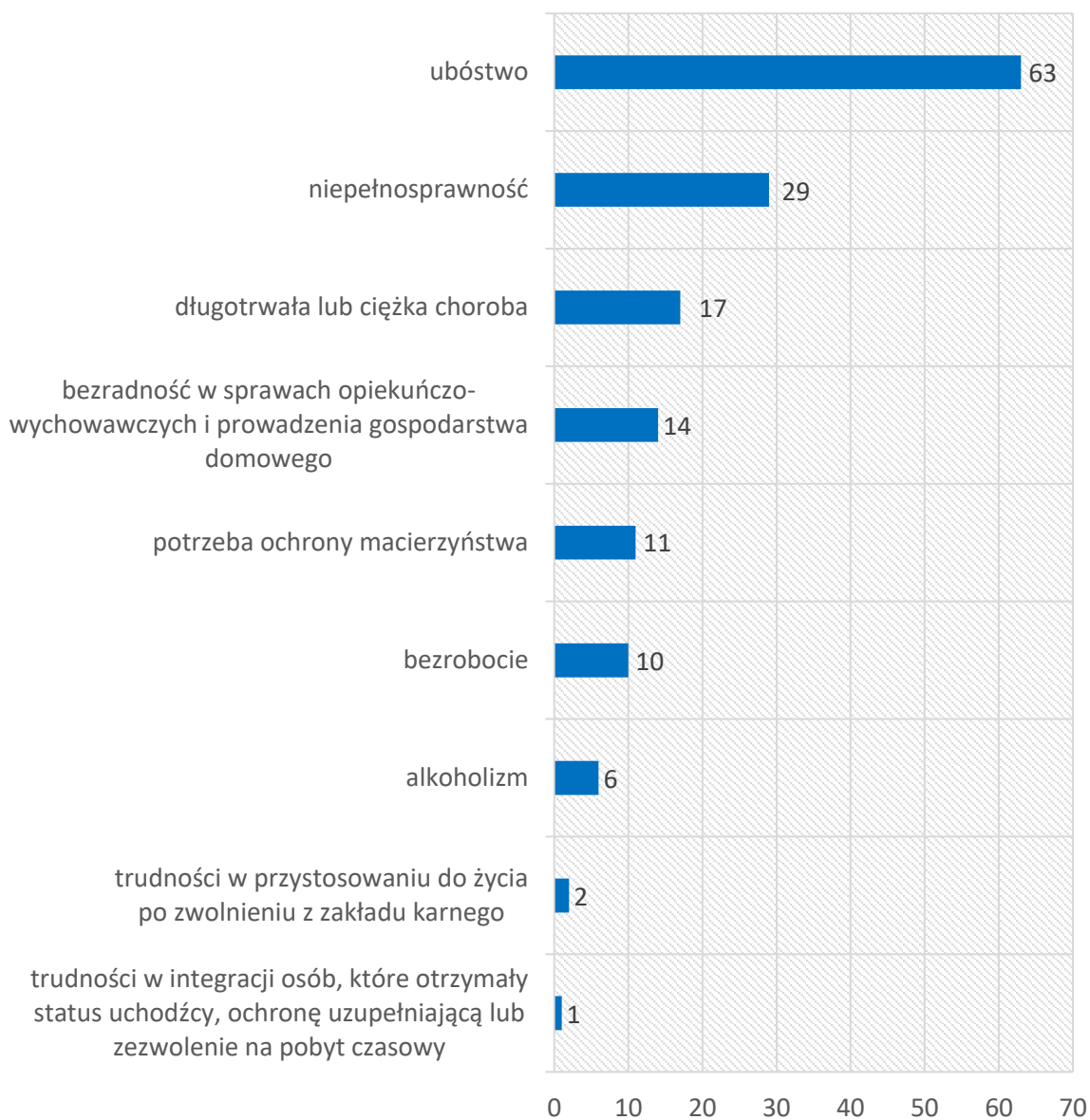
płeć	2020	2021	2022
kobiety	26	20	22
mężczyźni	53	47	40
ogółem	79	67	62

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

W 2022 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Mrozy było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymały 63 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się niepełnosprawność (29 rodzin), natomiast na trzecim – długotrwała lub ciężka choroba (17 rodzin). Szczegółowe dane na temat powodów udzielania świadczeń w 2022 roku przedstawia wykres poniżej.

Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Mrozy. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Miasta i Gminy Mrozy,
- Gminne Centrum Kultury im. Heleny Wielobyckiej w Mrozach,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Mrozach,
- Komisariat Policji w Mrozach,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- placówki oświatowe,
- Grupy Wsparcia AA „Azymut”,
- Grupa Rodzinna Al-Anon „Budzik”,
- Klub Seniora „Pogodni”,
- Dzienny Dom Senior + w Lipinach.

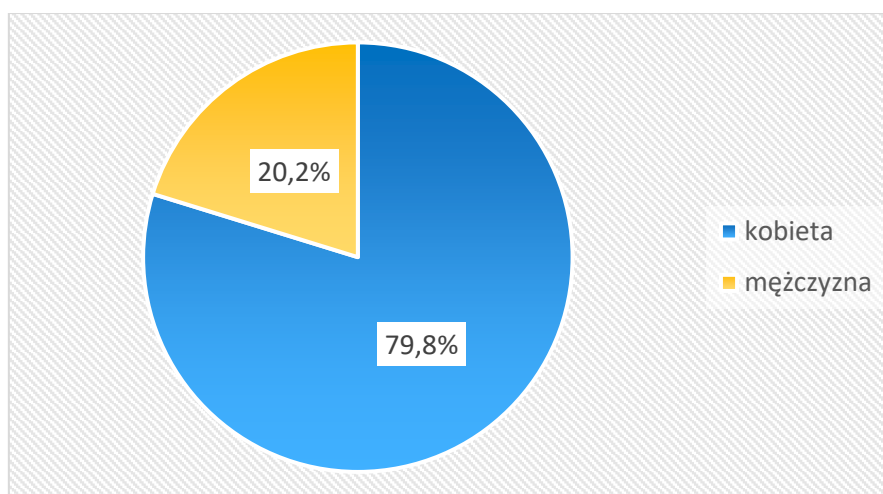
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Mrozy, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Mrozy wzięło udział 84 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 79,8% ogółu, zaś mężczyźni – 20,2%.

Wykres 10. Płeć: N¹³=84

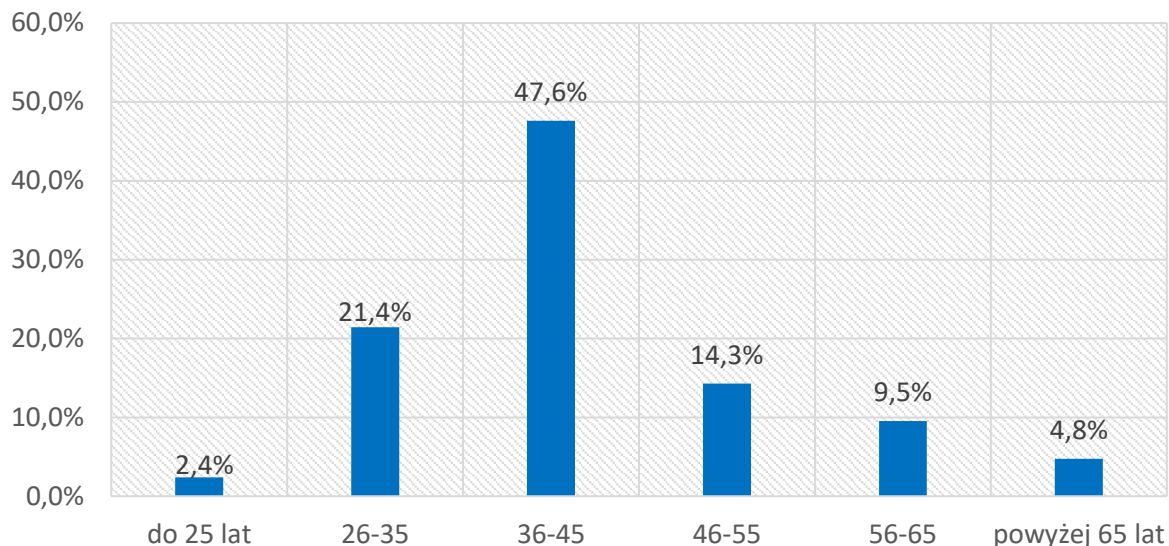
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 36-45 lat (47,6%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 26-35 lat (21,4%), 46-55 lat (14,3%), 56-65 lat (9,5%), natomiast osoby powyżej 65 lat stanowiły 4,8% grupy

¹³ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

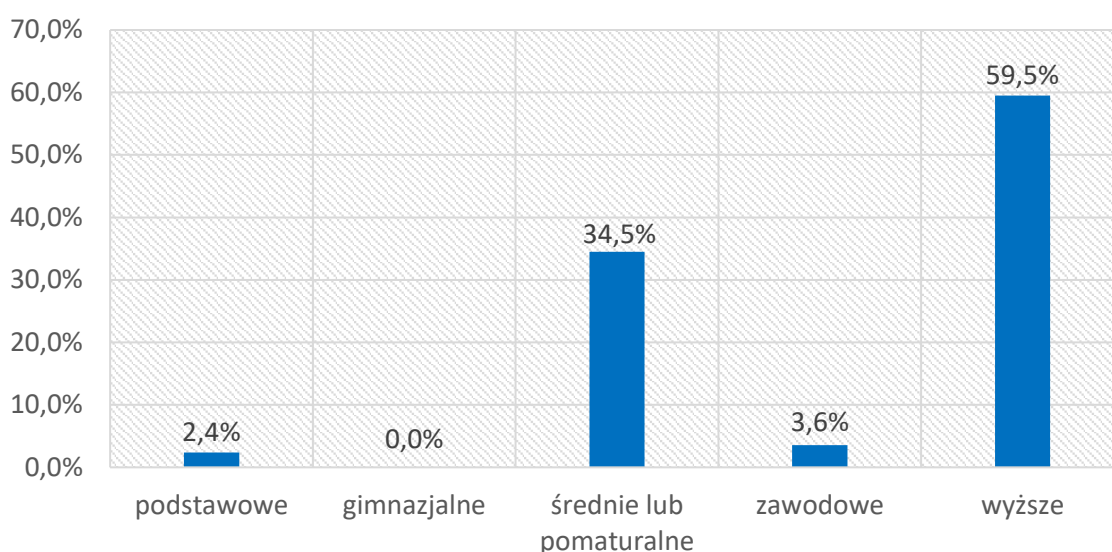
respondentów. Najmniejszą liczbę kwestionariuszy wypełnili mieszkańcy poniżej 25 roku życia (2,4%).

Wykres 11. Wiek: N=84

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (59,5%) oraz średnim lub pomaturalnym (34,5%). 3,6% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, a 2,4% uczestników badania zakończyło edukację na poziomie podstawowym.

Wykres 12. Wykształcenie: N=84

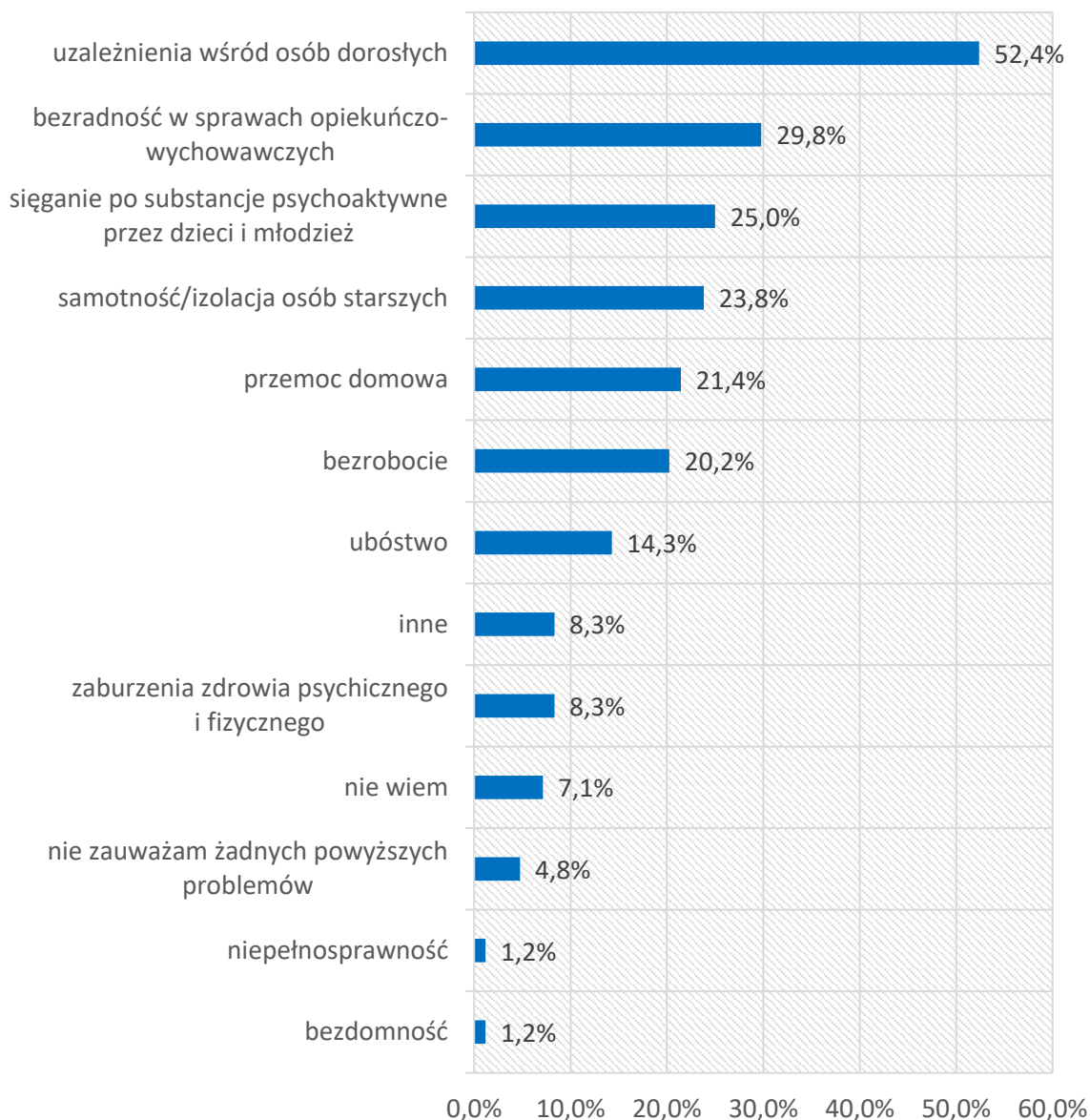

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Mrozy. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia wśród osób dorosłych (52,4%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (29,8%) oraz sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (25,0%). 23,8% ankietowanych wskazało na samotność/izolację osób starszych, 21,4% na przemoc domową, a 20,2% na bezrobocie. Najmniej odpowiedzi padło na ubóstwo (14,3%), zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (8,3%), niepełnosprawność oraz bezdomność (po 1,2%). Wśród respondentów 7,1% nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 4,8% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi. Wśród innych odpowiedzi badani mieszkańcy zwracali uwagę m.in. na występujące na terenie Gminy problemy komunikacyjne oraz brak wsparcia społecznego (8,3%).

Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=84

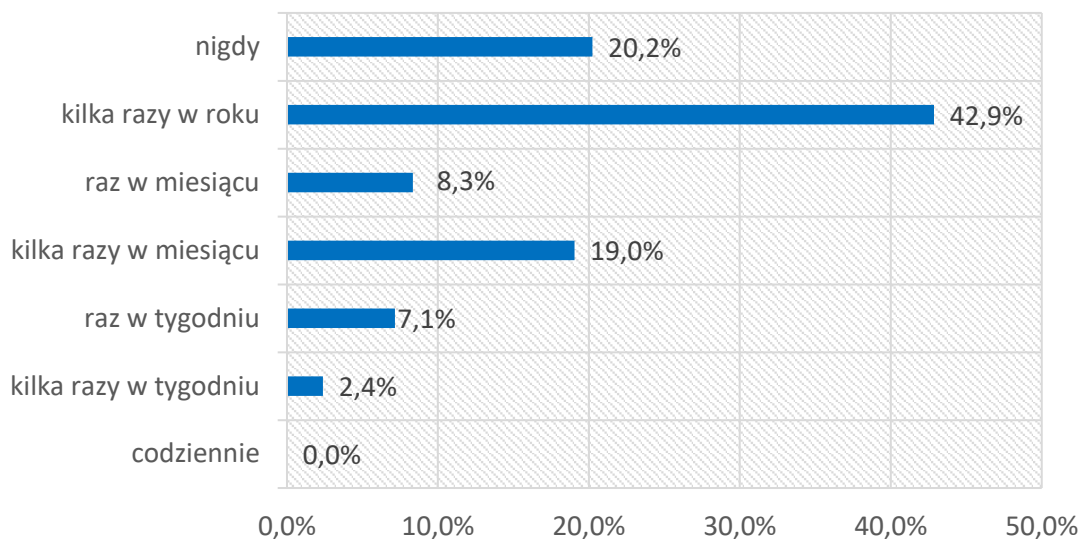
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 20,2% ankietowanych, natomiast 42,9% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 8,3% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, 19,0% – kilka razy w miesiącu, 7,1% osób pije alkohol raz w tygodniu, z kolei 2,4% – kilka razy w tygodniu. Żaden z ankietowanych nie zadeklarował codziennego picia alkoholu.

Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=84

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Odpowiedzi mieszkańców są następujące: większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (58 osób, tj. 86,6%). 5 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (7,5%), a w przypadku 4 osób taka sytuacja miała miejsce od 2 do 5 razy (6,0%).

Tabela 9. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=67

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	7,5%	5
2-5 razy	6,0%	4
6-10 razy	0,0%	0
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	86,6%	58

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 8 osób podało, iż nie posiada prawa jazdy (11,9%), 57 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (85,1%), a 2 ankietowanym taka sytuacja zdarzała się sporadycznie (3,0%).

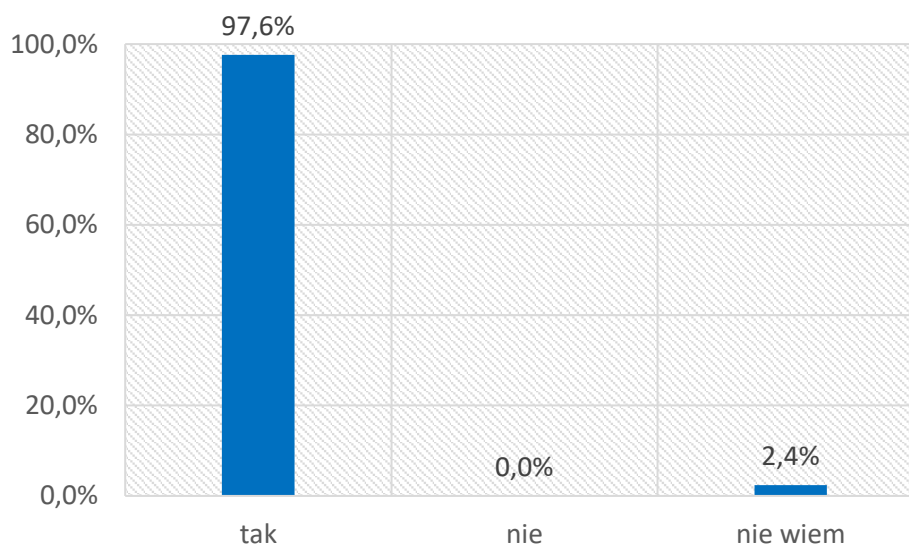

Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=67

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	85,1%	57
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	3,0%	2
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	11,9%	8

W ostatnim pytaniu dotyczącym tego obszaru, ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania w zakresie wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Gminy jest świadoma szkodliwości napojów alkoholowych (97,6%), z kolei 2,4% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=84

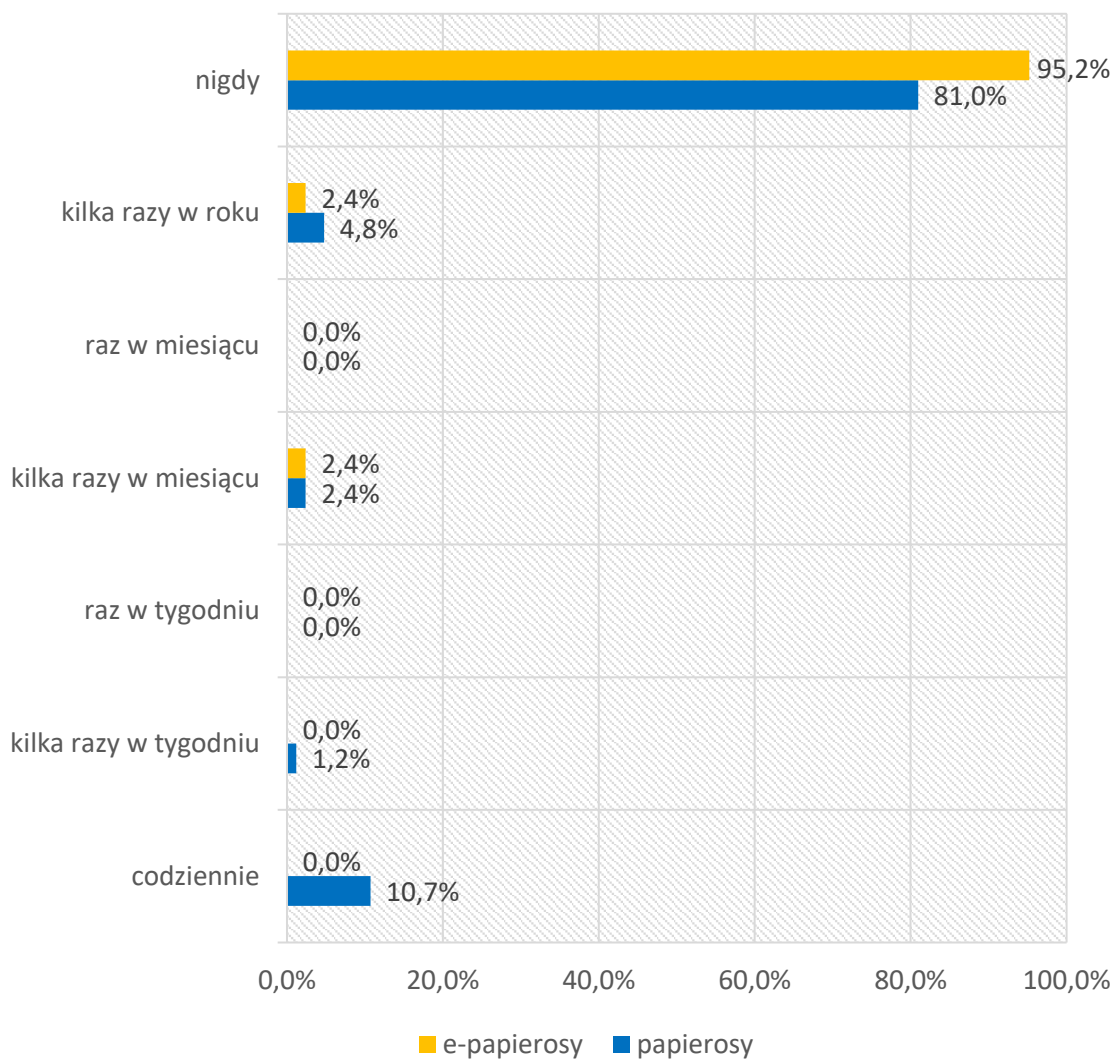

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Mrozy. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 19,1% respondentów, spośród których 4,8% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 2,4% robi to kilka razy w miesiącu, a 1,2% – kilka razy w miesiącu. Na codzienne palenie wskazał co dziesiąty ankietowany (10,2%). Po elektroniczne papierosy sięga 4,8% respondentów, którzy wskazali na sięganie po nie kilka razy w miesiącu oraz kilka razy w roku (po 2,4%).

Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=84

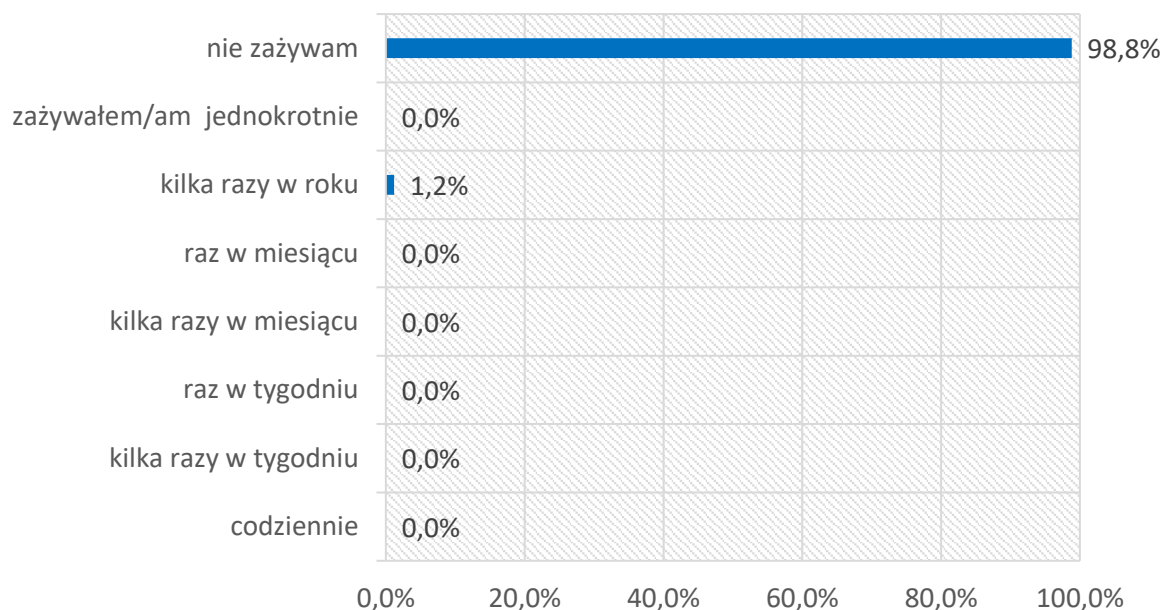

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Mrozy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 1,2% respondentów, wskazując na sięganie po tego typu środki kilka razy w roku.

Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84

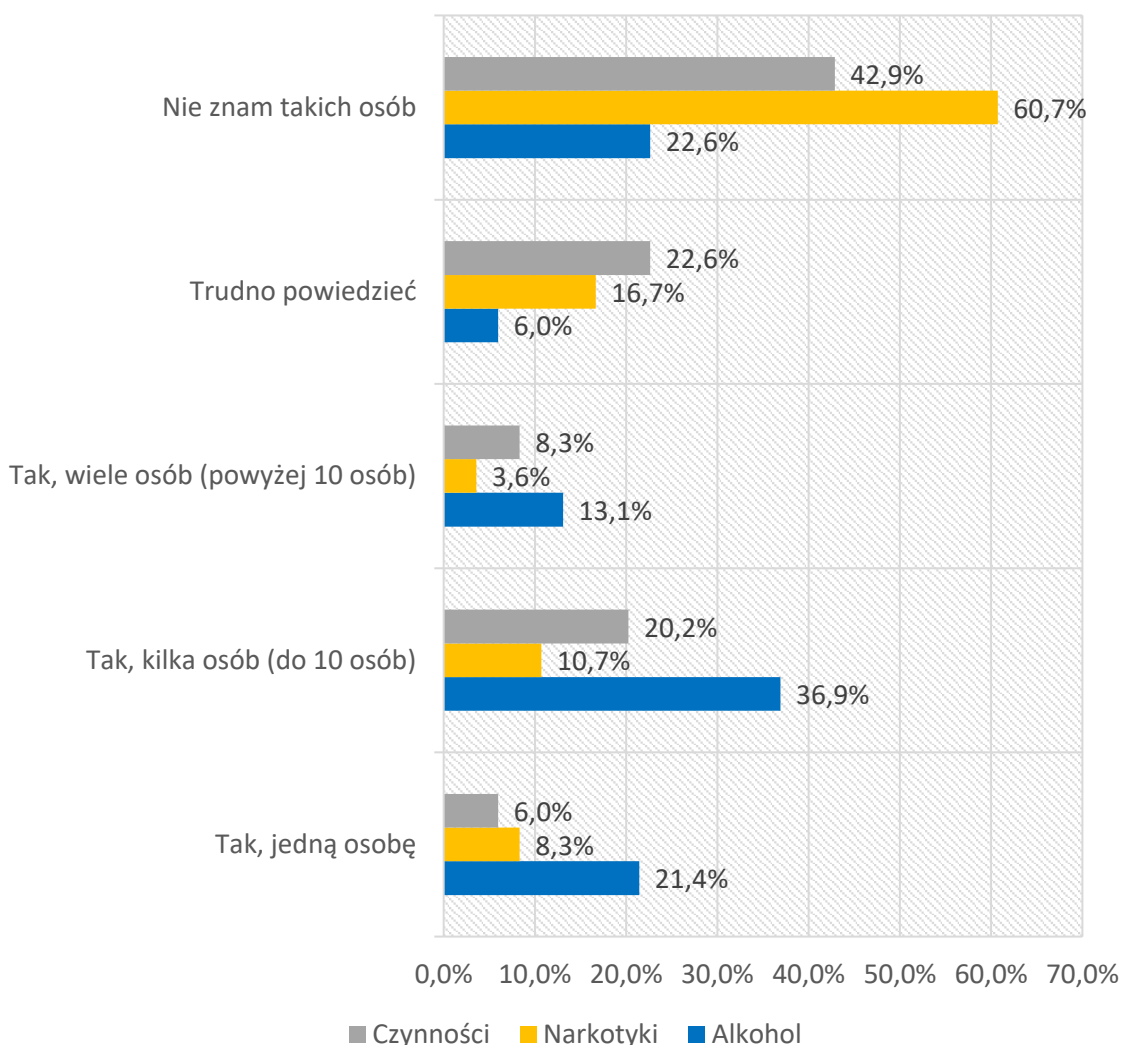

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- 34,5% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 6,0% – jedną taką osobę, 20,2% – kilka takich osób, a 9,3% – wiele takich osób,
- 22,6% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 8,3% zna jedną taką osobę, 10,7% – kilka osób, a 3,6% – wiele takich osób,
- 71,4% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 21,4% – jedną osobę, 36,9% – kilka takich osób, a 13,1% – wiele takich osób.

Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=84

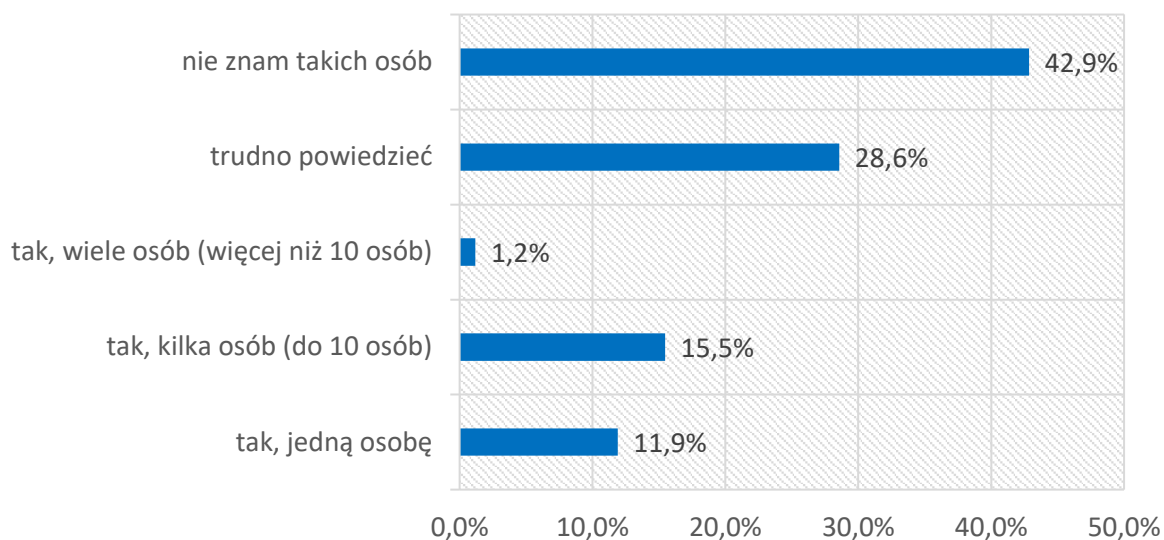

Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Mrozy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 28,6% ankietowanych, spośród których 11,9% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 15,5% badanych podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 1,2% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Jednocześnie 28,6% respondentów nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 42,9% badanych.

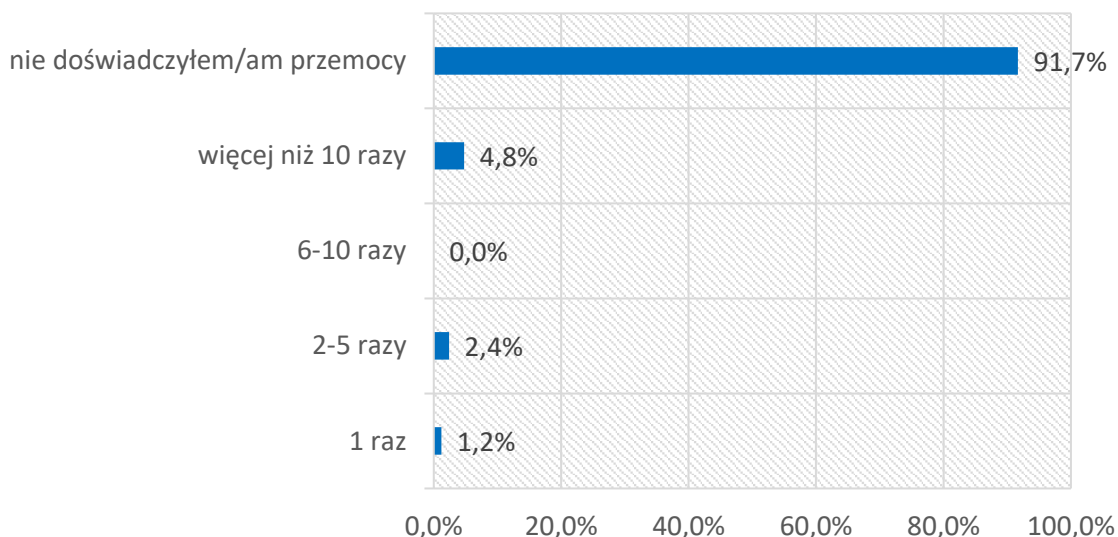

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=84

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 8,4% dorosłych mieszkańców, spośród których 1,2% doświadczyło jej 1 raz, 2,4% – 2-5 razy, a 4,8% – więcej niż 10 razy.

Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=84

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy ankietowani wskazali na przemoc psychiczną (7 osób, tj. 100,0%). 6 respondentów doznało przemocy ekonomicznej (85,7%), 3 badanych – przemocy fizycznej (42,9%), natomiast 2 ankietowanych wskazało na zaniedbanie (28,6%).

Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	7
przemoc ekonomiczna	85,7%	6
przemoc fizyczna	42,9%	3
zaniedbanie	28,6%	2
przemoc seksualna	0,0%	0
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 5 osób doznało przemocy ze strony męża/żony (71,4%), natomiast pojedyncze wskazania padły na innych członków rodziny, rodziców, partnera/partnerkę oraz inne, bliżej nieokreślone osoby (po 14,3%).

Tabela 12. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7

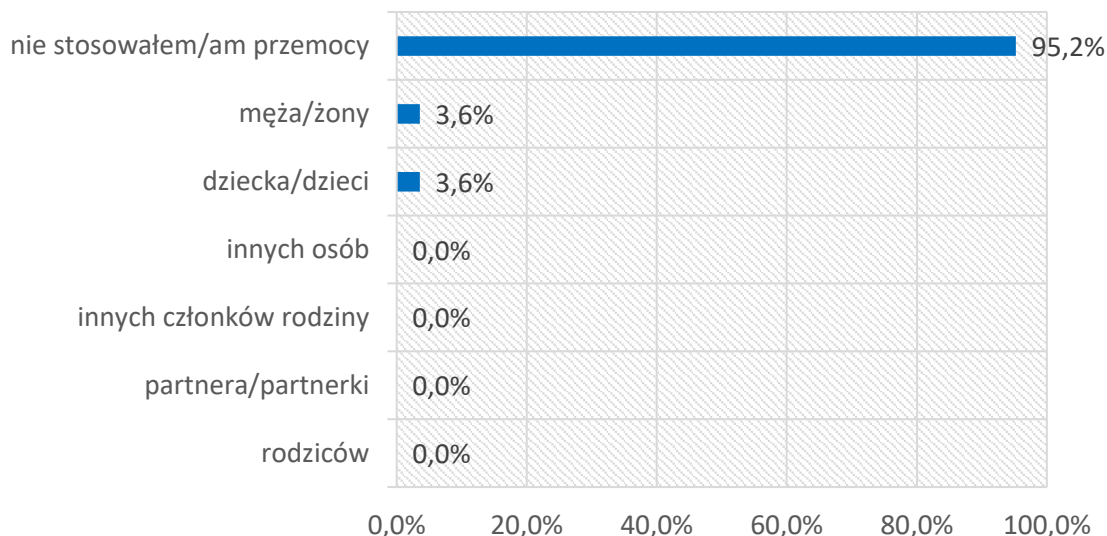
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	71,4%	5
inni członkowie rodziny	14,3%	1
rodzice	14,3%	1
partner/partnerka	14,3%	1
Inne osoby	14,3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ramach badania podjęto również próbę określenia skali oraz częstotliwości stosowania przemocy przez ankietowanych. Jak wynika z analizy materiału badawczego, do zastosowania zachowań przemocowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy przyznał się odsetek 7,2% badanych, którzy dopuścili się jej wobec męża/żony oraz dziecka/dzieci (po 3,6%).

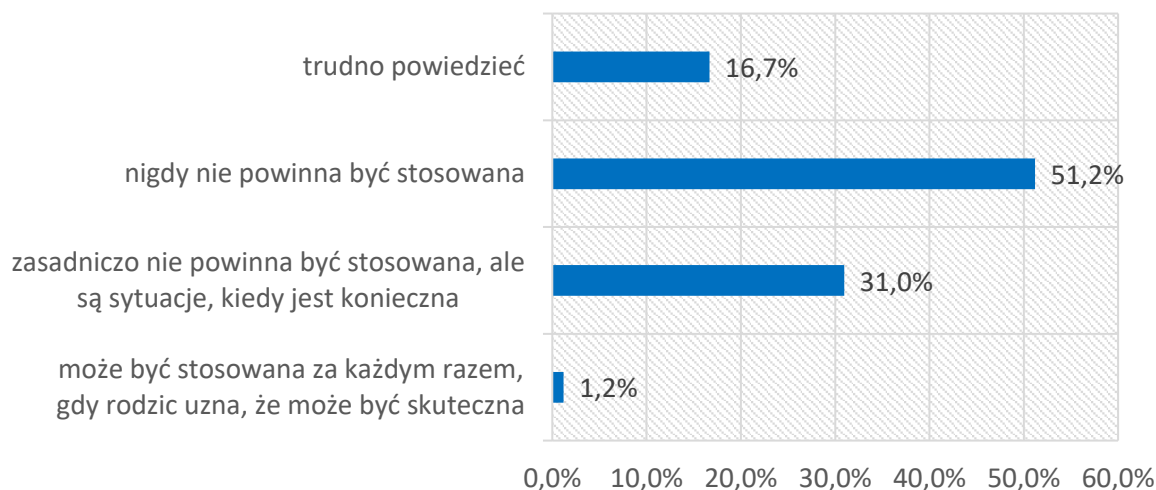
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=84

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Mrozy była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (51,2%), a 31,0% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna. W opinii 1,2% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne, a 16,7% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

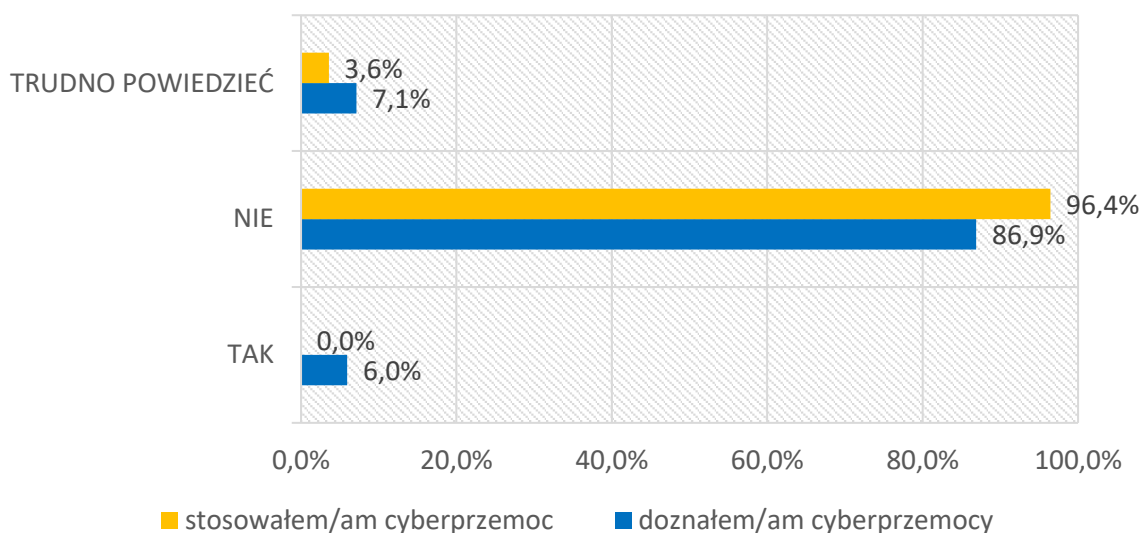
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=84

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 6,0% badanych, z kolei 7,1% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Żaden z respondentów nie zadeklarował, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosował przemoc w Internecie, z kolei 3,6% miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=84

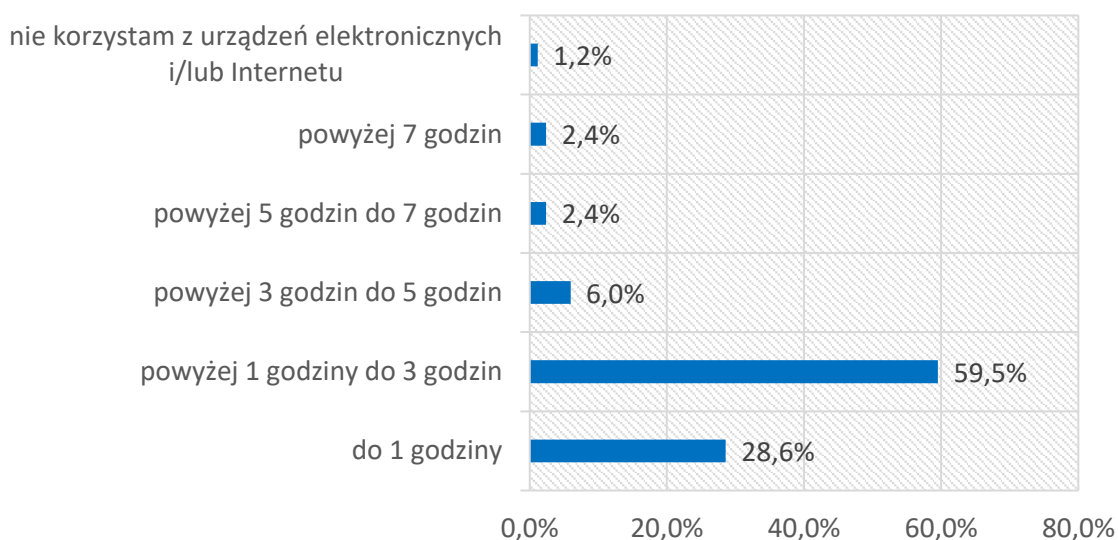

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, 98,9% badanych korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 28,6% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 59,5% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 6,0% respondentów, a po 2,4% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin oraz powyżej 7 godzin.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=84

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, średnio co trzeci respondent odpowiedział twierdząco na to pytanie (31 osób, tj. 37,3%), natomiast 23 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (27,7%). 15 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (18,1%), a 14 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (16,9%).

Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładat/a? N=83

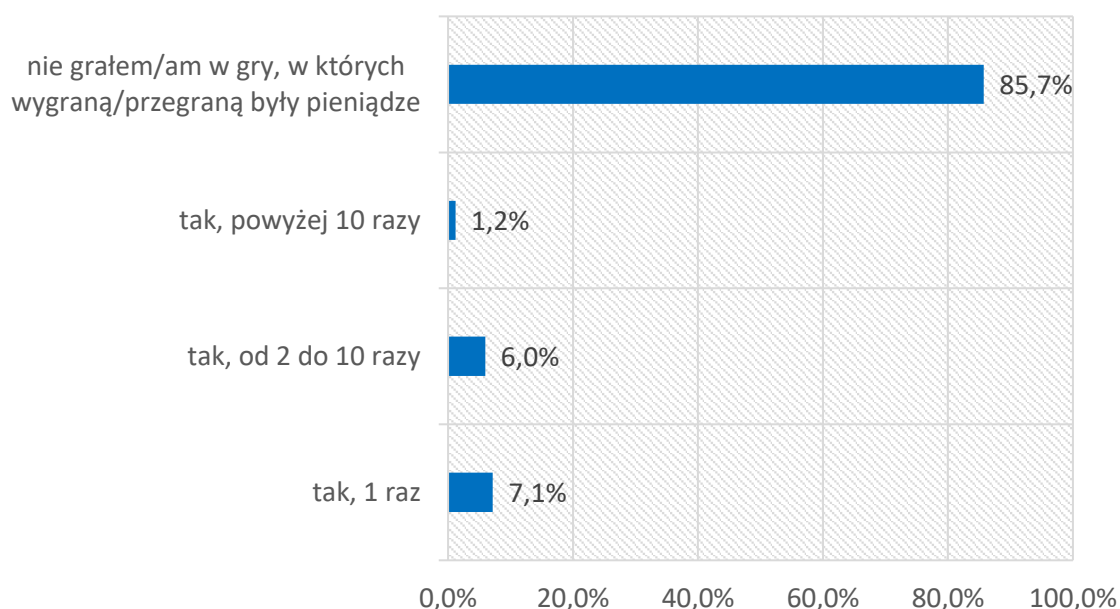
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	37,3%	31
nie	27,7%	23
trudno powiedzieć	16,9%	14
nie przewiduję określonego czasu	18,1%	15

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 14,3% respondentów, wśród których 7,1% grało w takie gry 1 raz, 6,0% – od 2 do 10 razy, z kolei 1,2% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 4 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (33,3%), 7 osób temu zaprzeczyło (58,3%), a 1 respondent miał problem z ustosunkowaniem się do poruszanej kwestii (8,3%).

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=12

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	33,3%	4
nie	58,3%	7
trudno powiedzieć	8,3%	1

Inne uzależnienia behawioralne

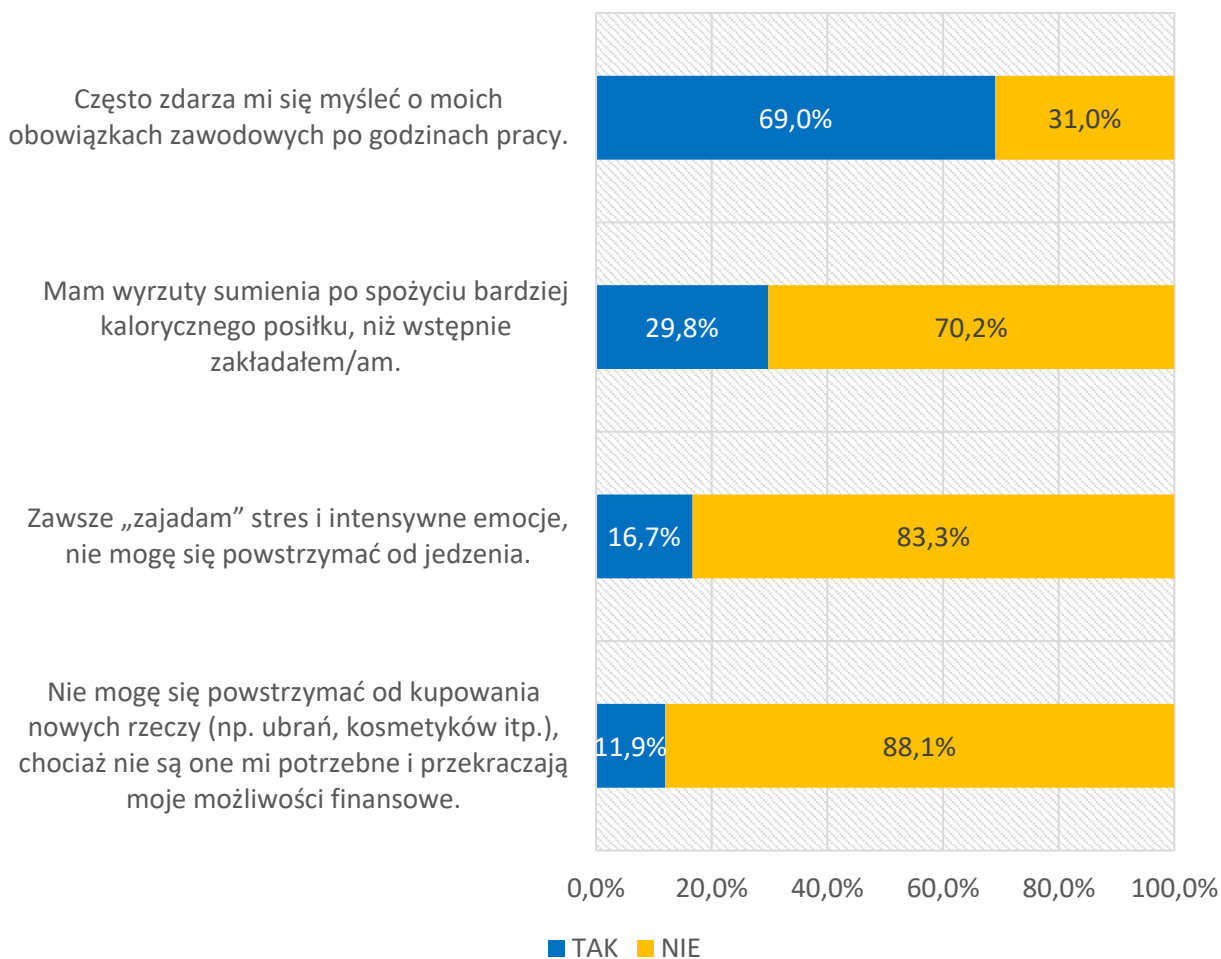
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Mrozy, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 69,0% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 29,8% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 16,7% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje,
- 11,9% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=84

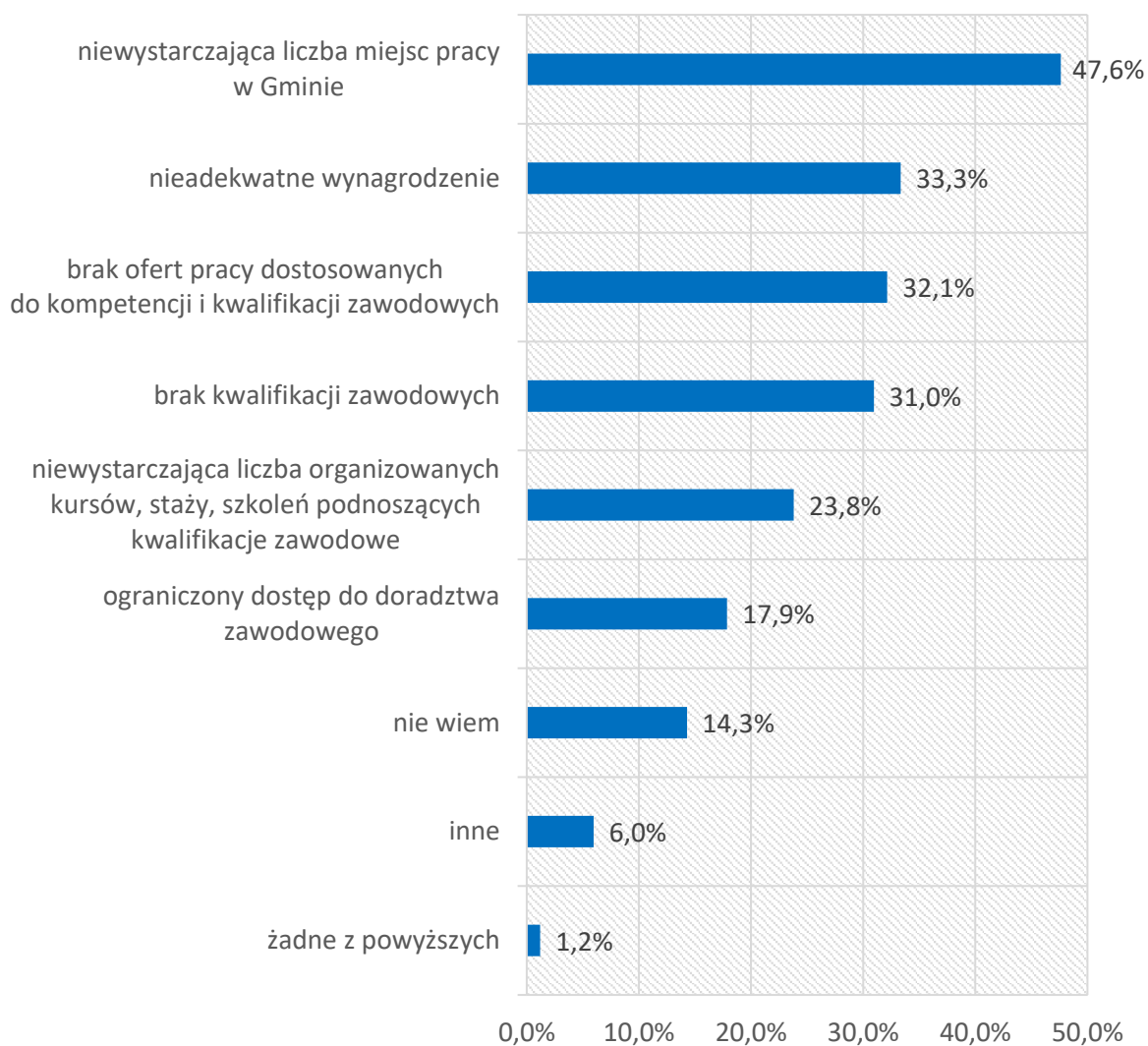
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Mrozy. W pierwszym pytaniu badani mieli określić, z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Blisko połowa mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (47,6%). Następnie ankietowani wskazywali na nieadekwatne wynagrodzenie (33,3%), brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (32,1%) oraz brak kwalifikacji zawodowych (31,0%). Średnio co czwarty respondent uważa, że takim problemem jest niewystarczająca liczba organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (23,8%), a 17,9% wskazało na ograniczony dostęp do poradnictwa zawodowego. Wśród innych odpowiedzi zwracano uwagę na występujące problemy systemu komunikacyjnego na terenie

Gminy, utrudniającego dojazd do miejsc pracy (6,0%). Ponadto 14,9% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 1,2% nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi.

Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=84

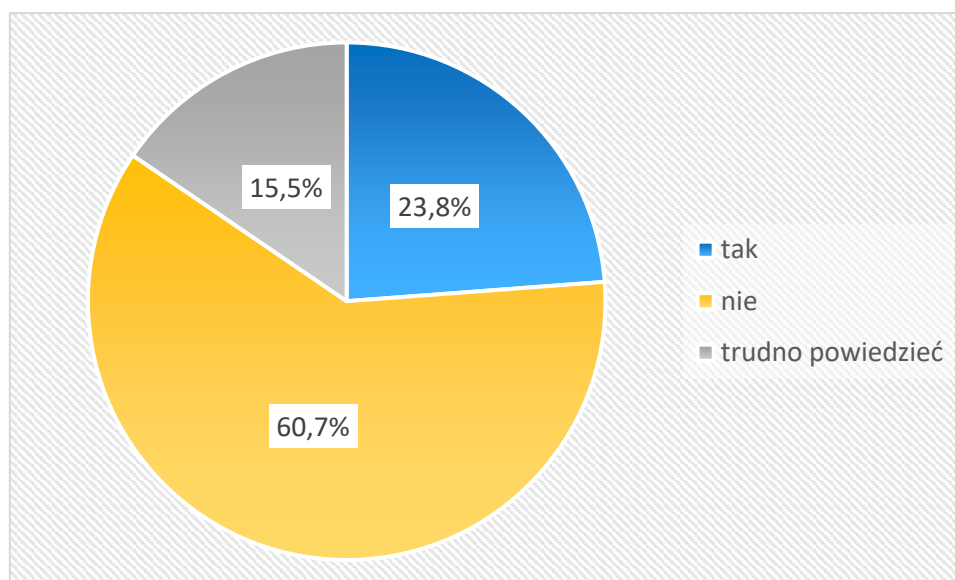
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

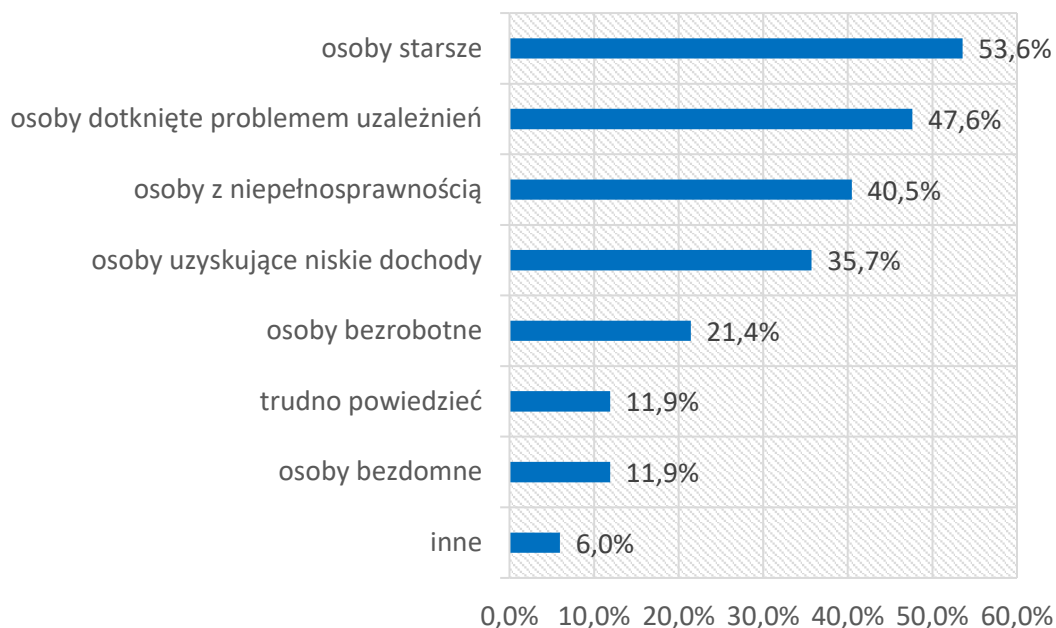
Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 60,7% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 23,8% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 15,5% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=84

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (53,6%). Następnie respondenci wskazywali osoby dotknięte problemem uzależnień (47,6%), osoby z niepełnosprawnością (40,5%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (35,7%). Najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne (21,4%) oraz bezdomne (11,9%). Kolejne 11,9% ankietowanych miało trudności w udzieleniu odpowiedzi, natomiast 6,0% respondentów wskazało na inne, bliżej nieokreślone odpowiedzi.

Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=84

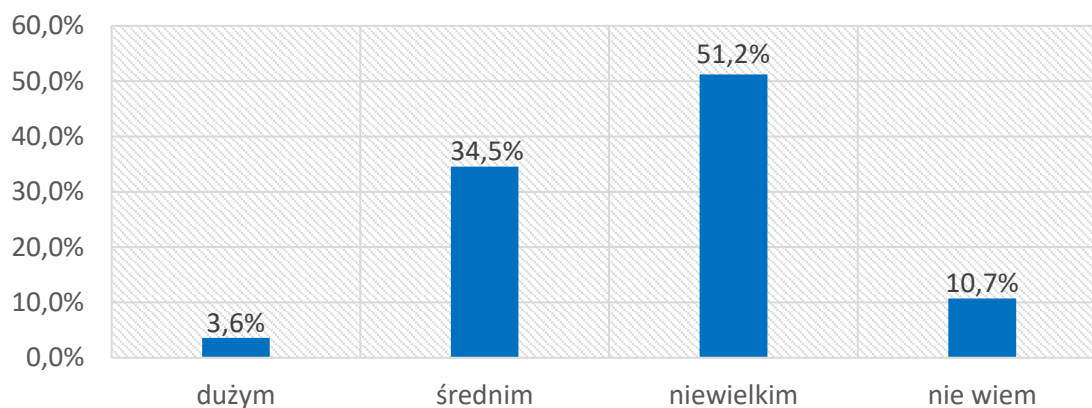

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. Ponad połowa respondentów uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu (51,2%), a 34,5% – w średnim. 3,6% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a kolejne 10,7% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

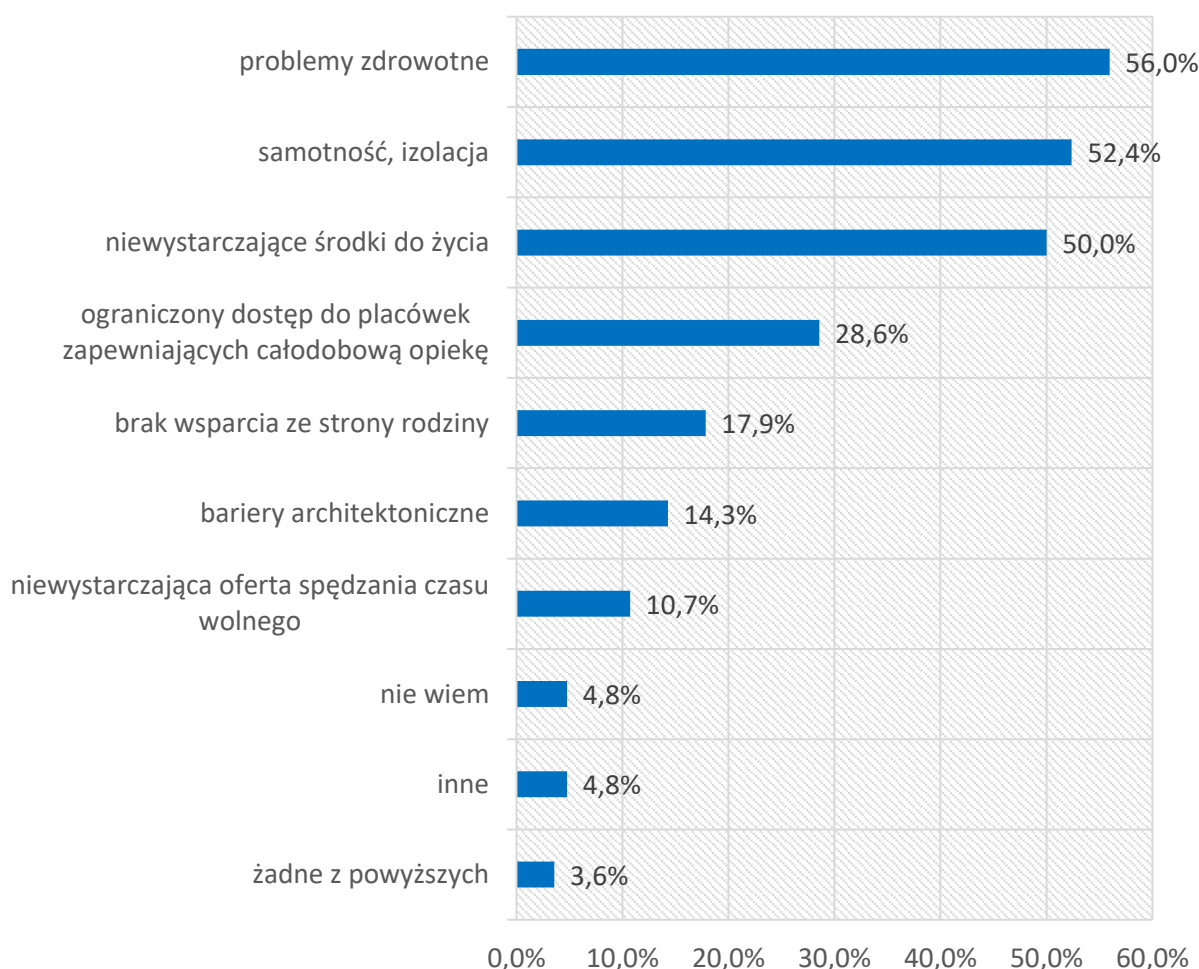
Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=84

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są problemy zdrowotne (56,0%) oraz samotność/izolacja (52,4%), natomiast w opinii 50,0% respondentów są to niewystarczające środki do życia. 28,6% ankietowanych wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, a 17,9% – brak wsparcia ze strony rodziny. Najmniej odpowiedzi padło na bariery architektoniczne (14,3%) oraz niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (10,7%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 4,8% respondentów, a kolejne 4,8% ankietowanych wskazało na inne odpowiedzi, takie jak m.in.: *wykluczenie komunikacyjne, dostęp do służby zdrowia oraz słaby dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej*. Ponadto 3,6% badanych uznało, że żadna odpowiedź wymieniona w kafeterii nie jest odpowiednia.

Wykres 31. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=84

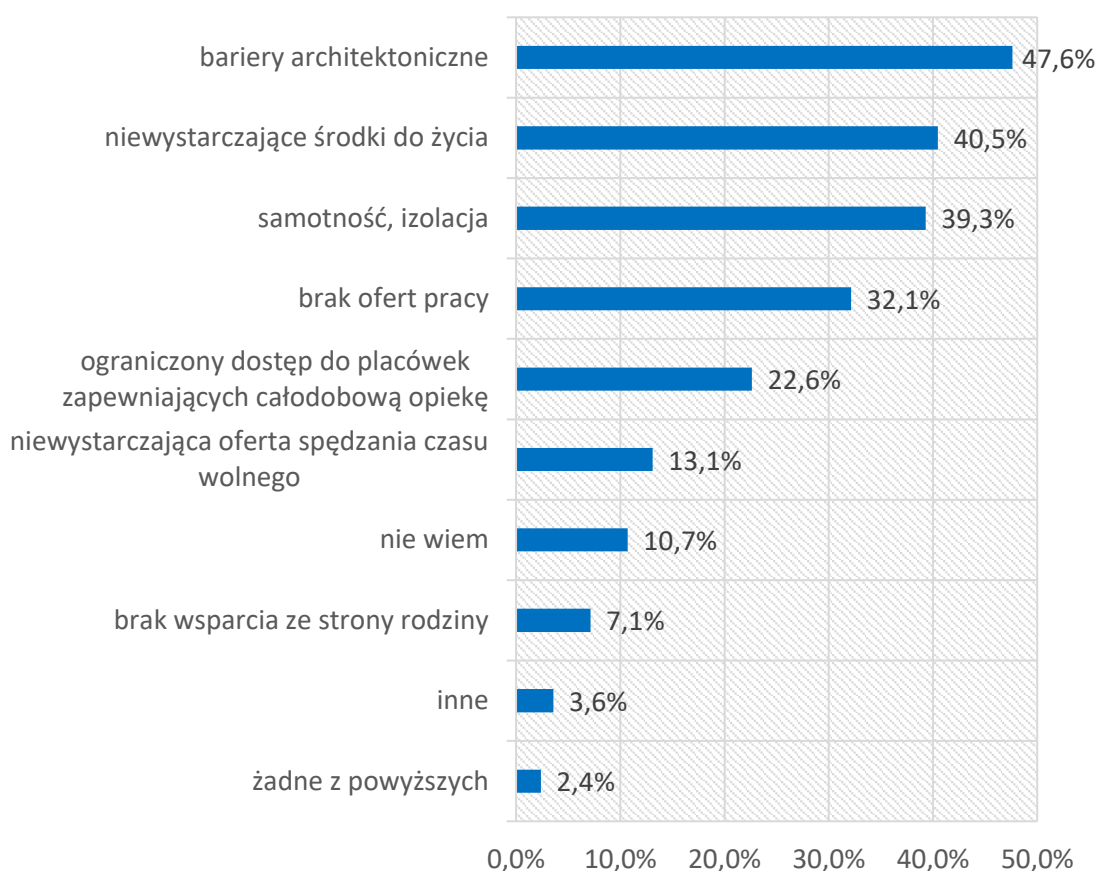

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 47,6% respondentów są to bariery architektoniczne, 40,5% wskazało na niewystarczające środki do życia, a 39,3% – samotność, izolację. Średnio co trzeci mieszkaniec uważa, że najważniejszym problemem osób z niepełnosprawnościami jest brak ofert pracy (32,1%), a w opinii 22,6% jest to ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. W dalszej kolejności ankietowani wymieniali niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (13,1%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (7,1%). 10,7% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 2,4% uważa, że żadna odpowiedź wymieniona w kafeterii nie jest odpowiednia. Wśród innych odpowiedzi wskazano na *brak wyspecjalizowanych placówek – przedszkoli, szkół, zwłaszcza dla niepełnosprawnych, ale w normie intelektualnej lub powyżej, brak cichych godzin dla autystów, brak ławek do odpoczynku i łagodnych podjazdów dla osób z balkonikami oraz brak kompetencji pracowników pomocowych* (3,6%).

Wykres 32. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=84

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

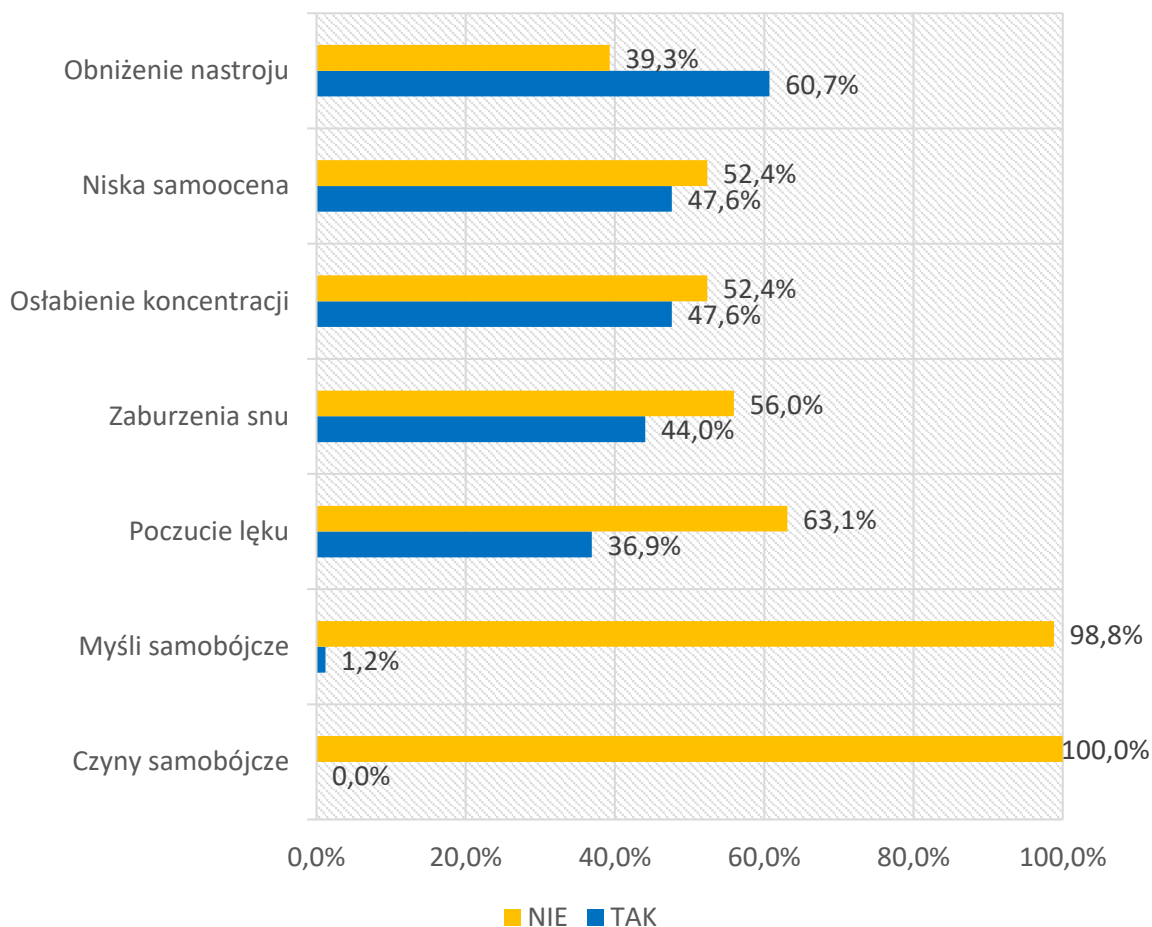

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Mrozy mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 60,7% ankietowanych miało obniżony nastrój;
- 47,6% miało niską samoocenę;
- 47,6% osób doświadczyło osłabienia koncentracji;
- 44,0% doznało zaburzeń snu;
- 36,9% respondentów odczuwało lęk;
- 1,2% miało myśli samobójcze;
- żaden z respondentów nie podejmował czynów samobójczych.

Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=84

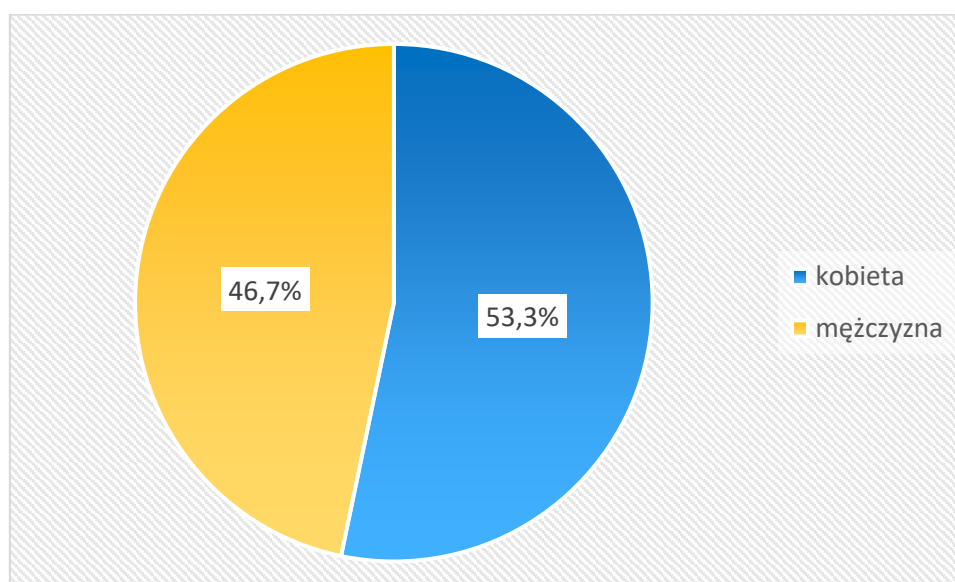
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Mrozy wypełnili 229 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagą liczebną miały dziewczynki – stanowiły one 53,3% ogółu, chłopcy zaś wypełnili 46,7% kwestionariuszy.

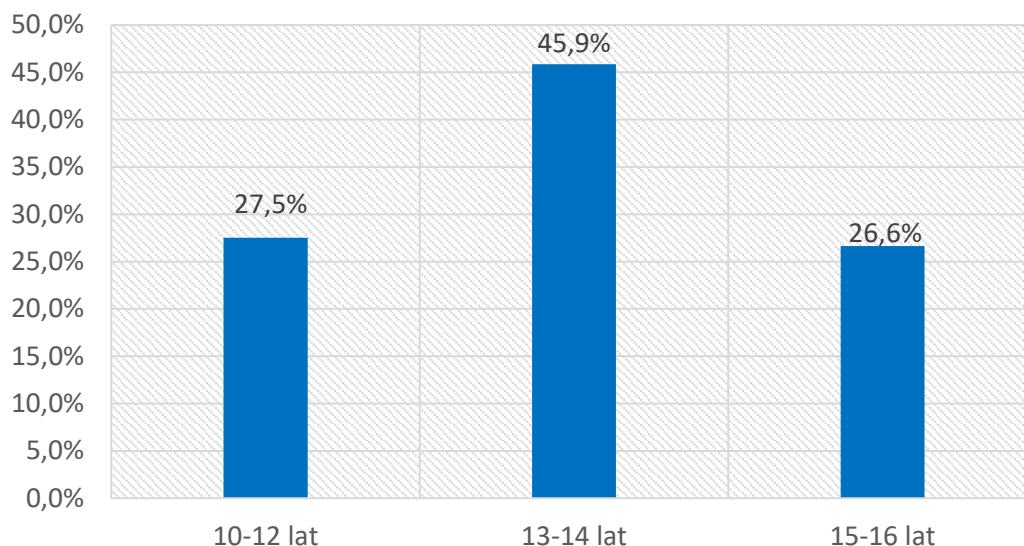
Wykres 34. Płeć: N=229

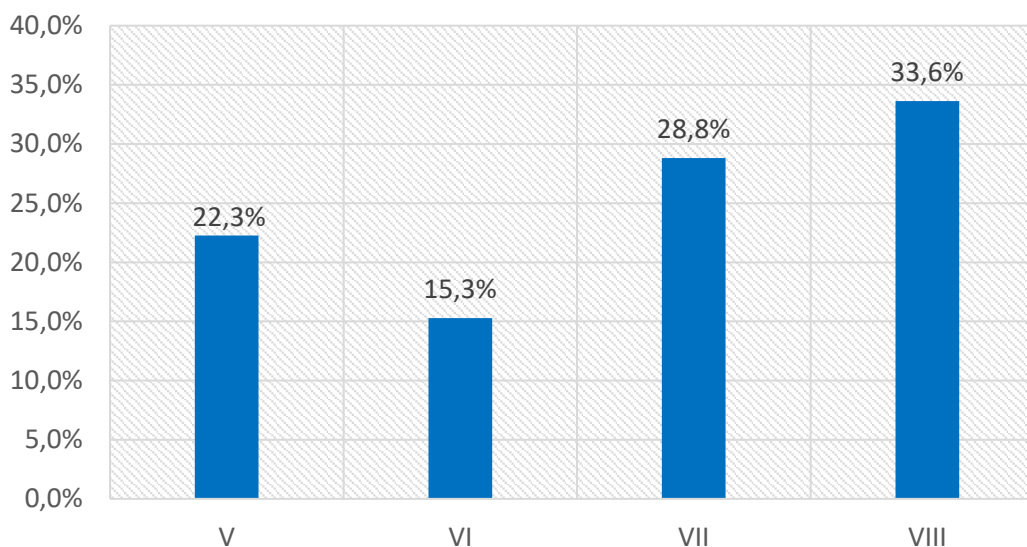
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, 45,9% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 13–14 lat, 27,5% stanowili uczniowie w wieku 10-12 lat, natomiast pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 15-16 lat (26,6%).

Wykres 35. Wiek: N=229

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 33,6% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do VIII klasy, 28,8% stanowili uczniowie z klas VII, 22,3% ankiet wypełnili uczniowie z klas V, natomiast 15,3% – z klas VI.

Wykres 36. Klasa: N=229

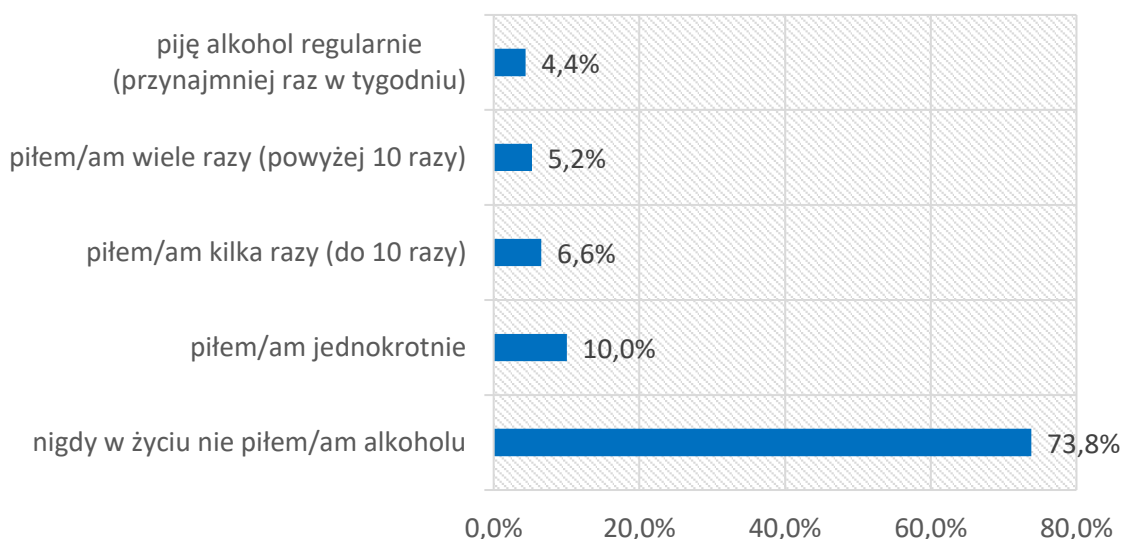

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Mrozy. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 26,2% respondentów, wśród których 10,0% spożyło go jednokrotnie, a 6,6% miało z nim styczność kilka razy (do 10 razy). 5,2% uczniów zadeklarowało picie alkoholu wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 4,4% ankietowanych wskazało na jego regularne spożywanie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=229

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 32 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (53,3%), spośród których 20 osób spożyło go 1-2 razy, 3 respondentów we danym okresie zadeklarowało picie alkoholu 3-4 razy (5,0%), natomiast 2 uczniów wskazało na 5-7 razy (3,3%). 28 uczniów nie piło alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (46,7%).

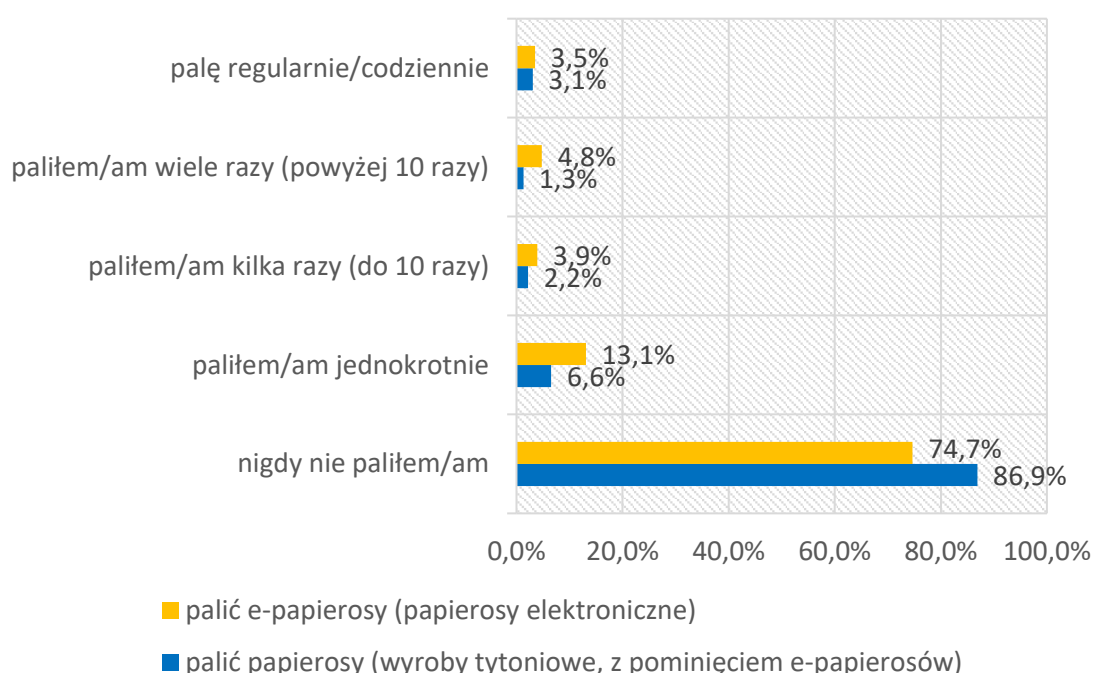
Tabela 15. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=60

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	46,7%	28
1 – 2 razy	33,3%	20
3 – 4 razy	5,0%	3
5 – 7 razy	3,3%	2
więcej niż 7 razy	11,7%	7

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Mrozy podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 13,2% ankietowanych, wśród których 6,6% sięgnęło po nie jednokrotnie, 2,2% uczniów paliło je kilka razy (do 10 razy), 1,3% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 3,1% ankietowanych wskazało, że sięga po tego typu wyroby regularnie/codziennie. W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 25,3% respondentów, z czego 13,1% paliło je jednokrotnie, 3,9% – kilka razy (do 10 razy), 4,8% uczniów wskazało na sięganie po nie wielokrotnie (powyżej 10 razy), natomiast 3,5% ankietowanych zadeklarowało regularne/codziennie palenie papierosów elektronicznych.

Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się? N=229

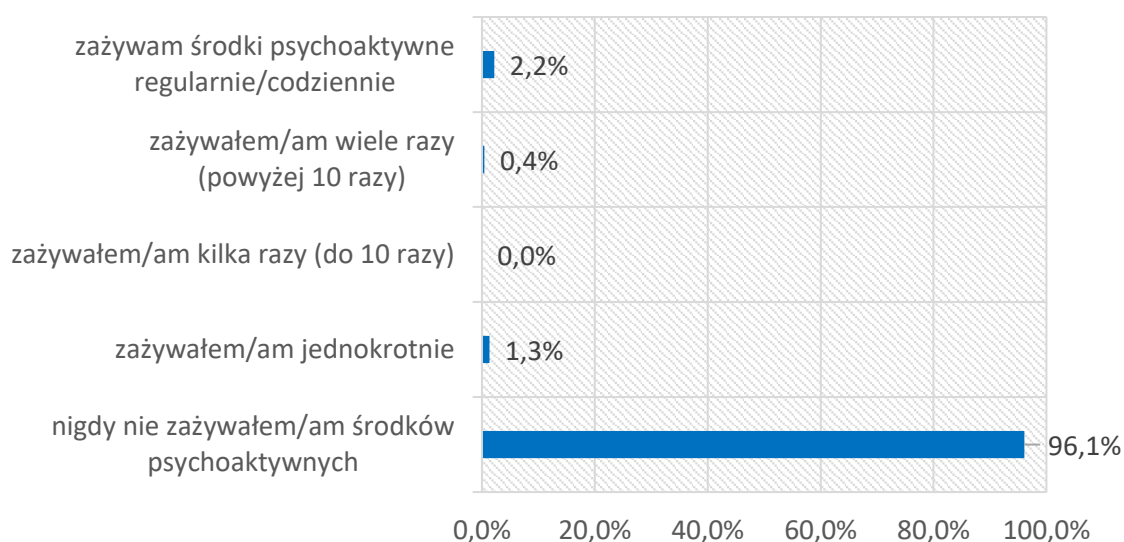

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, prawie wszyscy uczniowie nie zażywali środków psychoaktywnych (96,1%), natomiast po inicjacji narkotykowej jest 3,9% uczniów, z czego 1,3% wskazało na ich jednokrotne zażycie, 0,4% respondentów zadeklarowało, że sięgnęło po nie wielokrotnie (powyżej 10 razy), a 2,2% robi to codziennie/regularnie.

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=229

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęło po nie 4 respondentów, którzy zadeklarowali ich zażycie więcej niż 7 razy, natomiast kolejne 4 osoby w tym czasie nie sięgnęły po tego typu substancje (po 50,0%). 1 badany uczeń pominął odpowiedź na to pytanie.

Tabela 16. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	50,0%	4
1 – 2 razy	0,0%	0
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	50,0%	4

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, po 5 uczniów wskazało na mefedron, leki w celu odurzenia, marihuanę, amfetaminę oraz dopalacze (po 83,3%), natomiast 2 respondentów zadeklarowało zażywanie innych, bliżej nieokreślonych substancji (33,3%). 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 17. Jakie to były substancje? N=5

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mefedron	83,3%	5
leki w celu odurzenia	83,3%	5
marihuana	83,3%	5
amfetamina	83,3%	5
dopalacze	83,3%	5
inne	33,3%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

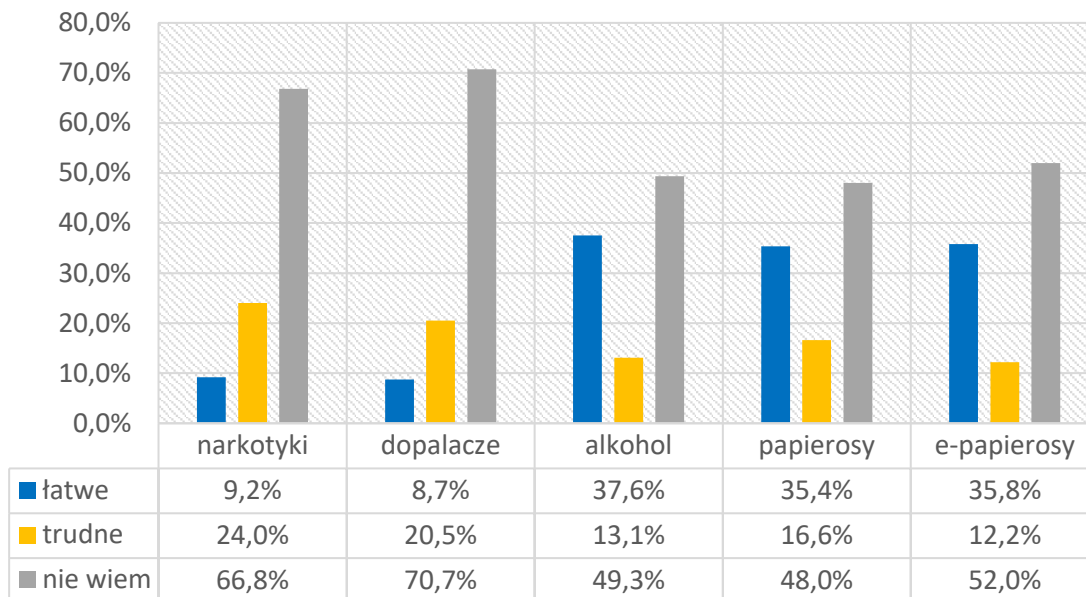
W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość uczniów nie posiada wiedzy na temat dostępności szkodliwych i nielegalnych substancji na terenie Gminy.

Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 9,2% ankietowanych, a trudne dla 24,0%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 8,7% uczniów, a trudne dla 20,5%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 37,6% badanych, a trudny dla 13,1%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 35,4% respondentów, trudne dla 16,6%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 35,8% młodych mieszkańców, a trudne dla 12,2%.

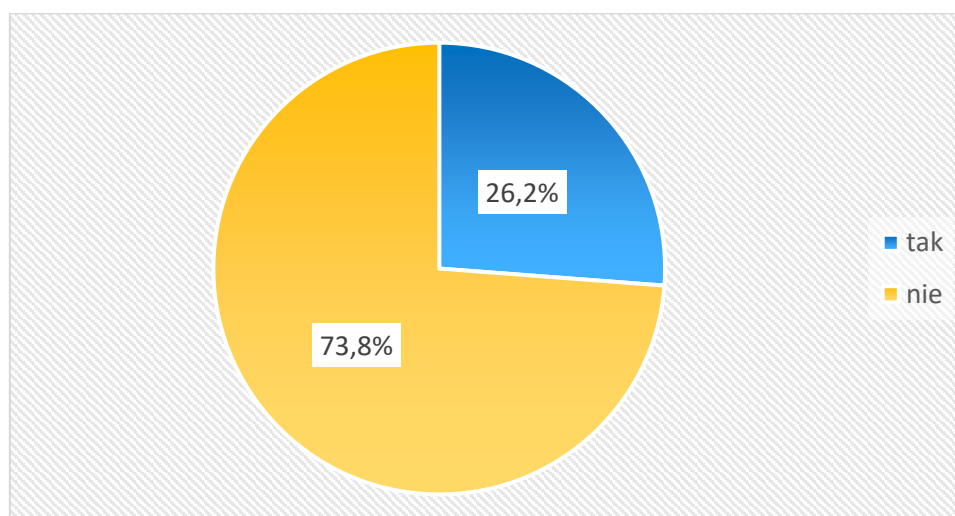
Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=229

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Mrozy. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 26,2% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy.

Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=229

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (27 osób, tj. 49,1%), kolegów/koleżanek spoza szkoły (19 osób, tj. 34,5%) oraz rodziców (13 osób, tj. 23,6%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowało rodzeństwo oraz inne, bliżej nieokreślone osoby (po 10 osób, tj. po 18,2%). 5 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 18. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=55

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	49,1%	27
koledzy/koleżanki spoza szkoły	34,5%	19
rodzice	23,6%	13
rodzeństwo	18,2%	10
inne osoby	18,2%	10

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy doznanych zachowań przemocowych. Najpowszechniejsza w Gminie jest przemoc psychiczna, na którą wskazało 41 osób (78,8%), fizyczna (18 osób, tj. 34,6%) oraz seksualna (7 osób, tj. 13,5%), niemniej jednak 4 uczniów przyznało się do doświadczenia zaniedbania (7,7%). 8 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 19. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=52

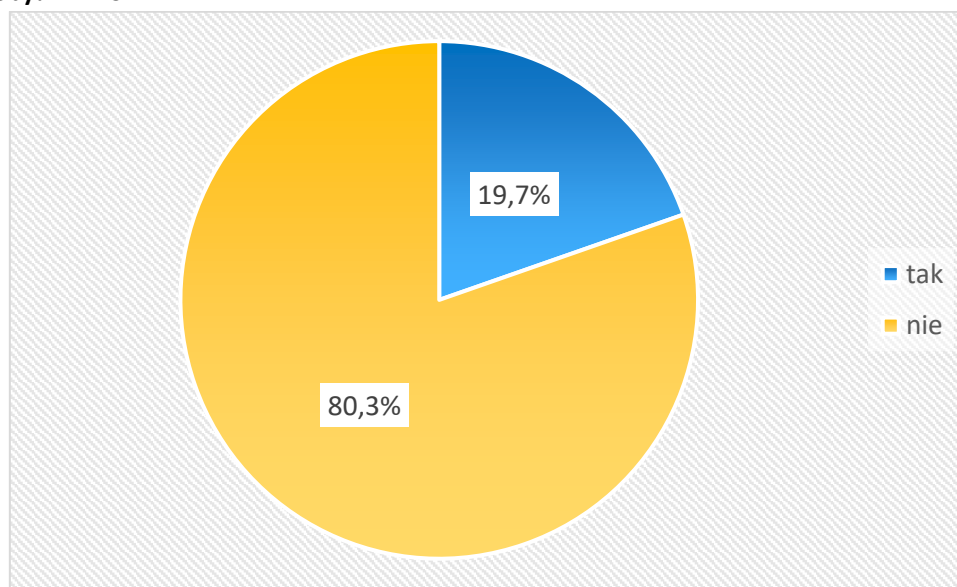
Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	78,8%	41
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	34,6%	18
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydzał itp.	13,5%	7
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	7,7%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 19,7% uczniów, czyli o 6,5% mniej niż w przypadku doświadczania przemocy.

Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=229

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 26 uczniów (61,9%), do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 22 badanych (52,4%), natomiast przemocy seksualnej dopuściło się 7 respondentów (16,7%). 3 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 20. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=42

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	61,9%	26
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	52,4%	22
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	16,7%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Większość ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec uczniów ze swojej szkoły – wskazało na to 27 osób, tj. 64,3%. Odpowiedzi 16 respondentów padły na rodzeństwo (38,1%), 13 uczniów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (31,0%), a 8 ankietowanych na inne, bliżej nieokreślone osoby (19,0%). 3 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

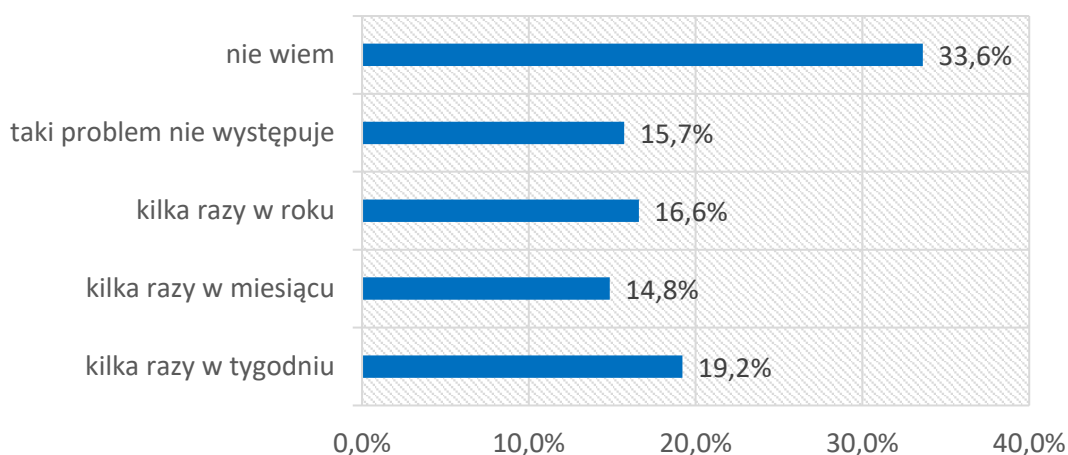
Tabela 21. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=42

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	64,3%	27
rodzeństwa	38,1%	16
kolegów/koleżanek spoza szkoły	31,0%	13
innych osób	19,0%	8

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Średnio co trzeci respondent nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (33,6%), a zdaniem 15,7% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdziła blisko połowa badanych (50,6%), spośród których 16,6% stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, w opinii 14,8% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 19,2% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

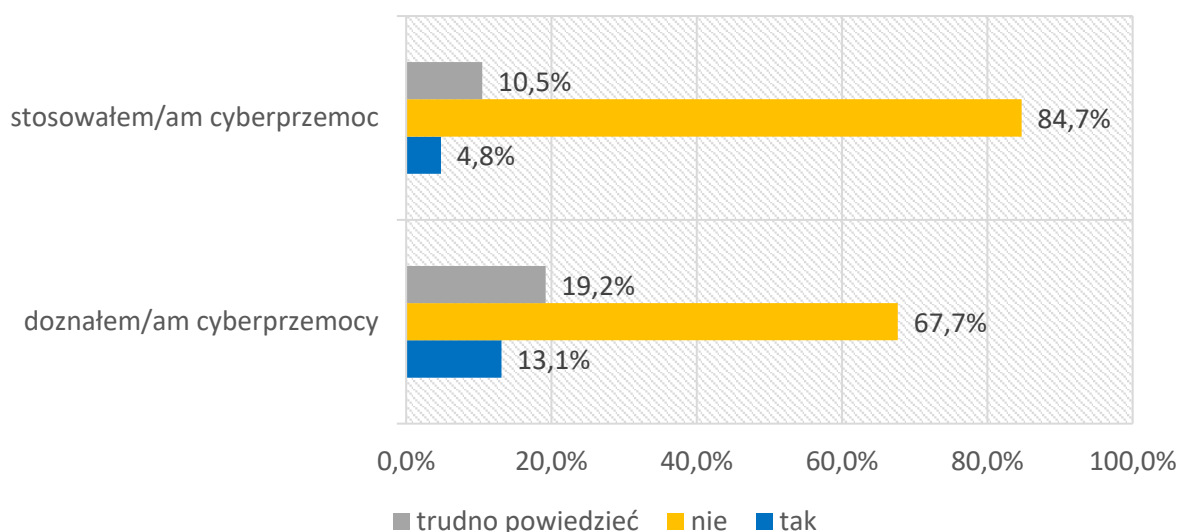
Wykres 43. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=229

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 13,1% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 4,8% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 10,5% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 19,2% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=229

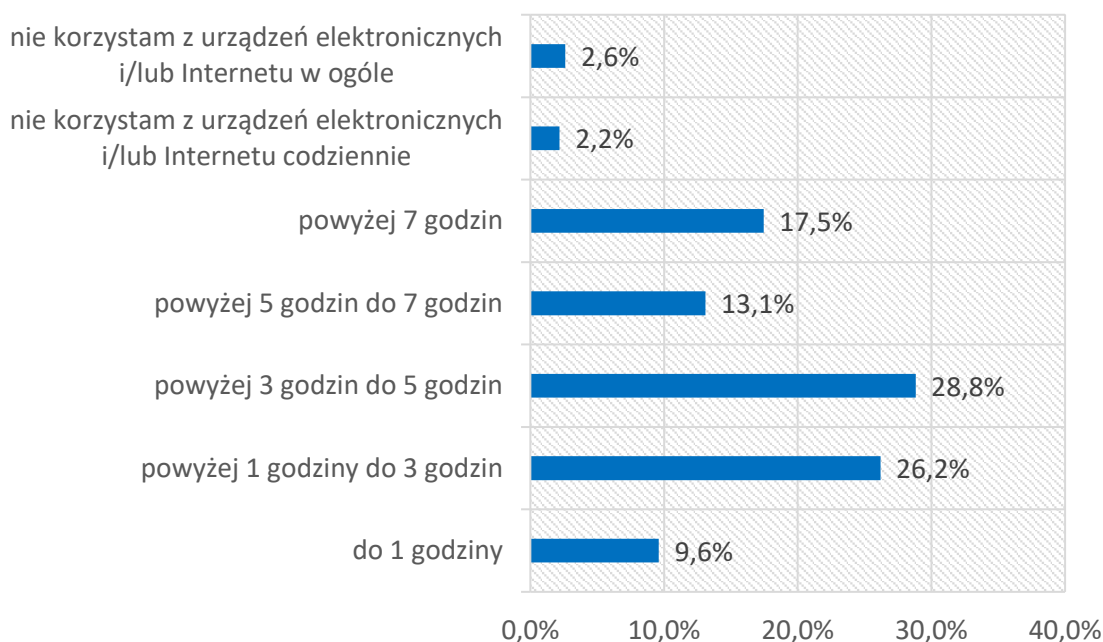
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Mrozy korzystają z urzędzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urzędzeń oraz Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że korzysta z nich zdecydowana większość respondentów, tj. 97,4%. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, znaczna część z nich poświęca na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 13,1% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 17,5% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 28,8% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urzędzeń korzysta 26,2%,

a 9,6% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie. Ponadto, 2,2% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie, a 2,6% respondentów nie robi tego w ogóle.

Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=229

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 101 badanych (45,6%), w tym 15 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (6,8%), 14 ankietowanym – często (6,3%), 52 osobom – czasami (23,5%), natomiast 20 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (9,0%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 22. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=221

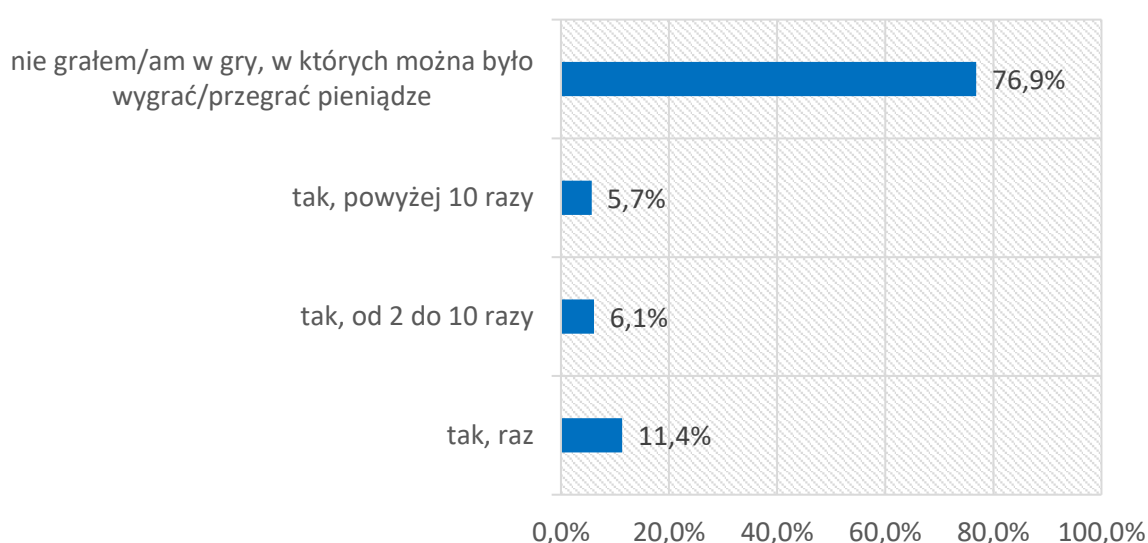
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	6,8%	15
tak, często	6,3%	14
tak, czasami	23,5%	52
tak, jednokrotnie	9,0%	20
nie	54,3%	120

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 23,2% badanych, wśród których 11,4% grało w nie 1 raz, 6,1% respondentów robiło to 2-10 razy, a 5,7% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=229

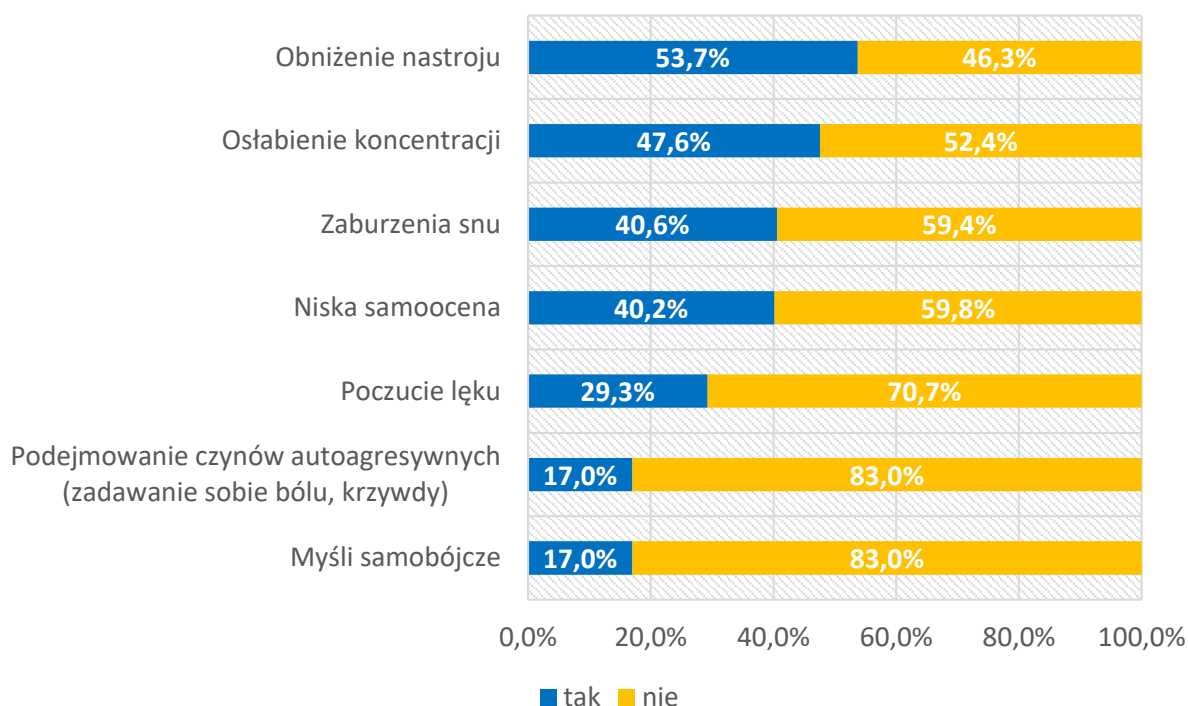

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Mrozy, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 53,7% respondentów w tym okresie doznało obniżonego nastroju, 47,6% – osłabienia koncentracji, 40,6% – zaburzeń snu, a 40,2% odczuwało niską samoocenę. Ponadto 29,3% uczniów przyznało, iż w tym czasie odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również myśli samobójcze oraz czyny autoagresywne (po 17,0%).

Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=229

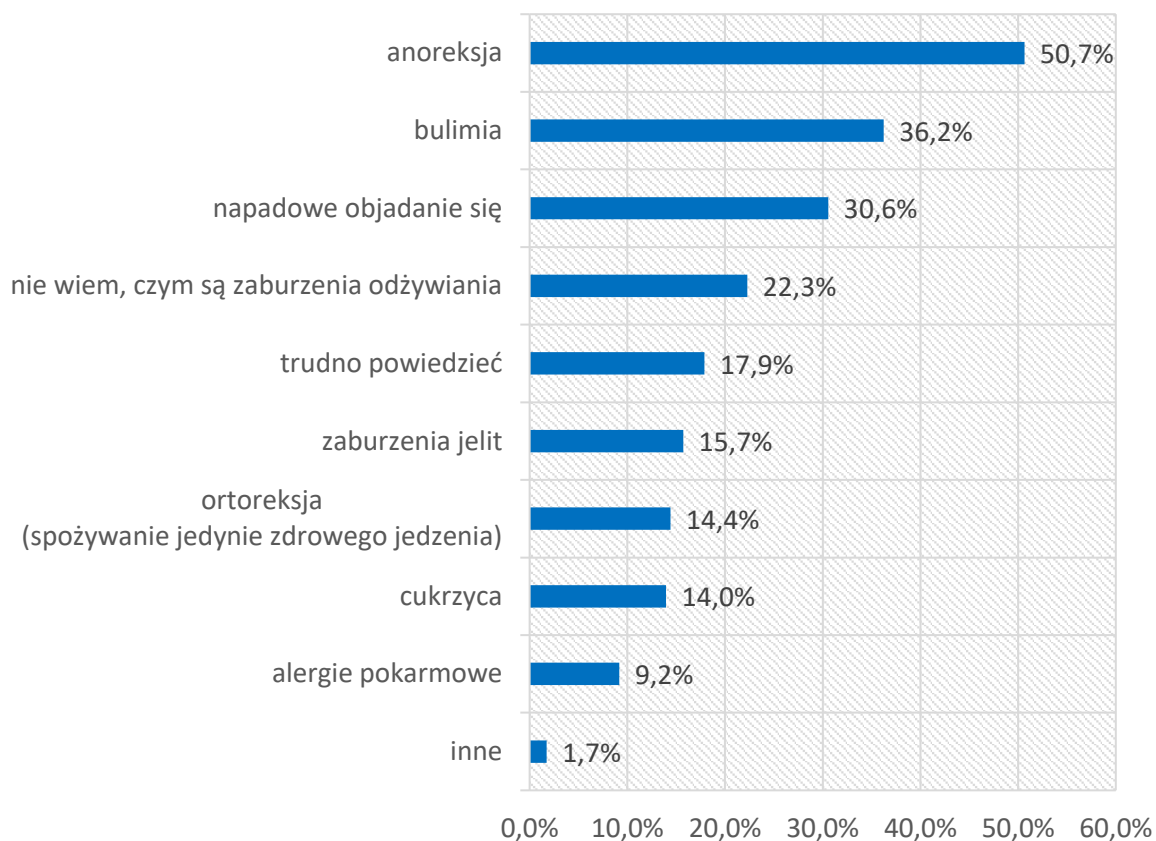

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Mrozy dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Nieco ponad połowa ankietowanych wskazała na anoreksję (50,7%), średnio co trzeci badany uczeń zaznaczył bulimię (36,2%) oraz napadowe objadanie się (30,6%), natomiast w opinii 14,4% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję (spożywanie jedynie zdrowego jedzenia). 17,9% miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie, a 22,3% nie wie, czym są zaburzenia odżywiania. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na zaburzenia jelit (15,7%), cukrzycę (14,0%) oraz alergie pokarmowe (9,2%), a 1,7% uczniów wskazało na odpowiedź „inne”, nie podając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=229

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja społeczna gminy Mrozy

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby

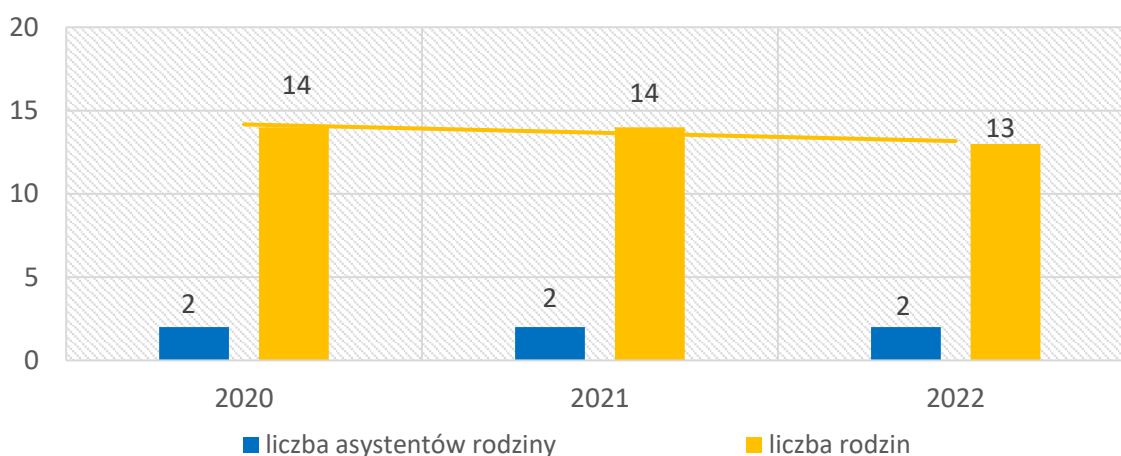

rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2022 roku w GOPS w Mrozach funkcjonowało 2 asystentów rodziny, którzy obejmowali wówczas wsparciem 13 rodzin z terenu Gminy. W 2022 roku liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, korzystających z pomocy asystenta rodziny zmniejszyła się względem poprzednich dwóch lat o 1. Liczba asystentów rodziny w omawianym okresie była stała.

Wykres 49. Liczba asystentów rodziny oraz rodzin objętych ich wsparciem w latach 2020-2022

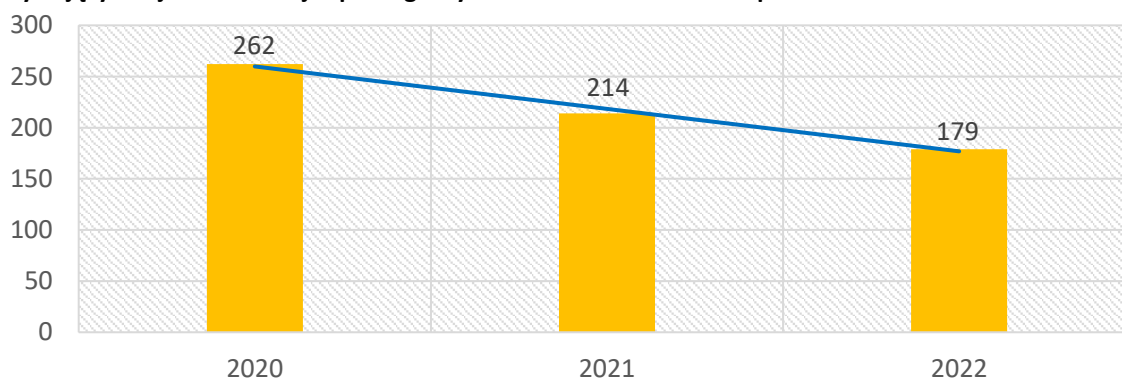
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok oraz Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach za 2022 rok

W roku 2022, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Mrozy **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało średnio 179 rodzin, czyli o 31,7% mniej niż w roku 2020. W latach 2020-2022 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

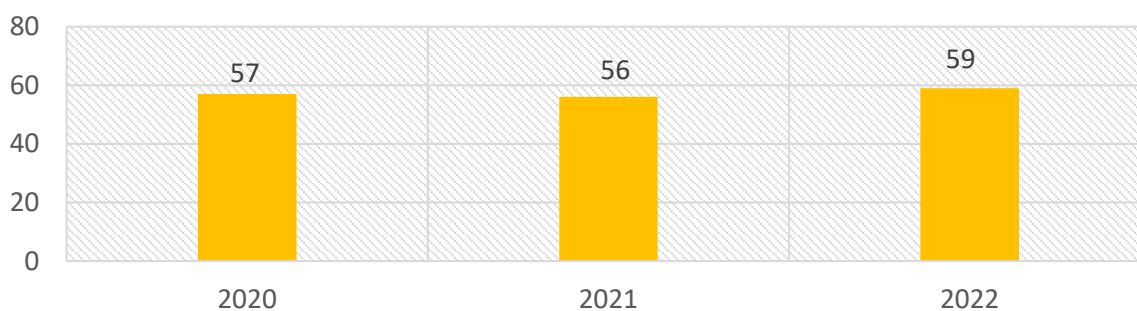
Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalne są nieznacznie wahania liczby osób korzystających z omawianego świadczenia, jednakże w 2022 roku osiągnęła ona najwyższą wartość w omawianym okresie, tj. 59. Szczegółowe dane przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2020-2022

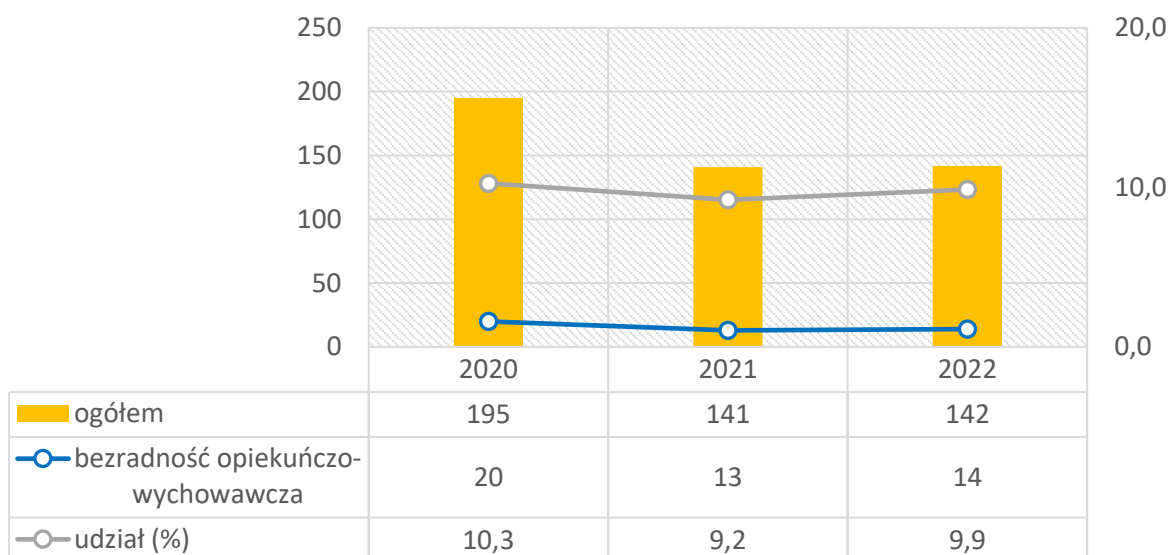

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała wahaniom, a w 2022 roku osiągnęła wartość 14. W omawianym roku udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej zwiększył się o 0,7 pp. względem roku poprzedniego oraz zmniejszył się w porównaniu do 2020 roku o 0,4 pp. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2022 roku znajdowało się 11 rodzin wielodzietnych oraz 2 rodziny niepełne.

Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrozach poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 8 dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 72 330 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni analizowanych lat ulegała stopniowemu i znacznemu wzrostowi.

Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Mrozy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
kwota odpłatności (w złotych)	4 204	43 763	72 330

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2022 roku przyjęto 92 wnioski w sprawie przyznania Karty Dużej Rodziny oraz wydano 221 Kart w formie tradycyjnej i 221 Kart elektronicznych. Względem 2021 roku zauważalny jest wzrost w zakresie liczby wydanych KDR, ponieważ przyjęto wówczas 44 wniosków i wydano łącznie 233 Karty.

Ponadto, uzupełnieniem w/w Programu na terenie Gminy jest lokalny program „Mrozy dla Rodziny 3+”, który skierowany jest do rodzin wielodzietnych w celu promowania rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, wzmocnienia funkcji rodziny i poprawy sytuacji rodzin wielodzietnych, a także wyrównywania szans rozwojowych i życiowych dzieci z rodzin wielodzietnych. W 2022 roku wydano 98 Kart „Mrozy dla Rodziny 3+”.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

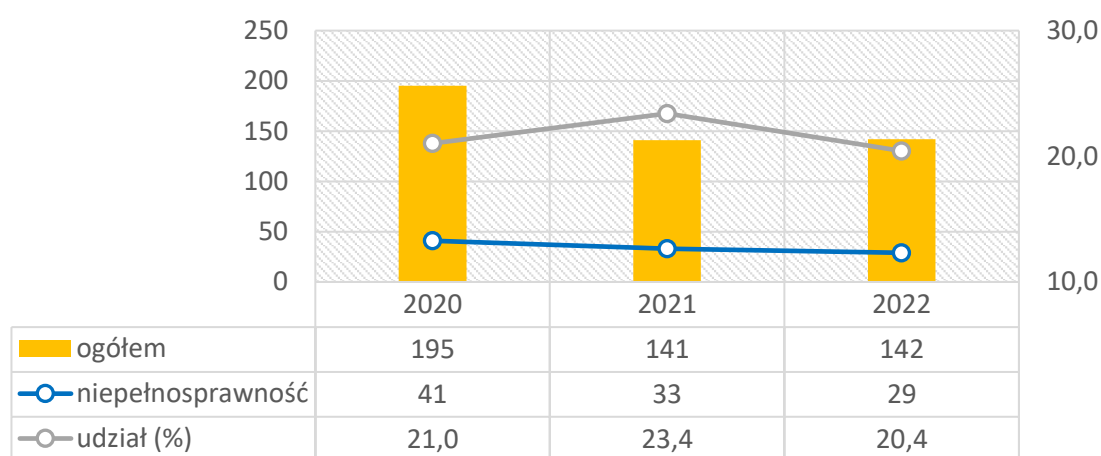
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2022 roku ze wsparcia GOPS w Mrozach z powodu niepełnosprawności skorzystało 29 rodzin, co stanowi 20,4% wszystkich rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała systematycznemu spadkowi, z kolei ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS wahał się. Warto nadmienić, że w ciągu lat 2020-2022 niepełnosprawność była drugim z kolei powodem (za ubóstwem), z tytułu którego udzielano pomocy i wsparcia rodzinom z terenu Gminy.

Wykres 53. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń oraz przeznaczana na nie kwota ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2020 roku przyznano 515 świadczeń na łączną kwotę 111 158,00 zł, w 2021 roku liczba świadczeń wyniosła 558 na kwotę 120 439,00 zł, z kolei w 2022 roku kształtowała się na poziomie 593 świadczeń na kwotę 127 993,00 zł.

Tabela 24. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba świadczeń	515	558	593
kwota świadczeń (zł)	111 158,00	120 439,00	127 993,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota w 2022 roku uległy spadkowi, względem roku 2020. W 2020 roku przyznano 821 świadczeń na kwotę 177 205,00 zł, w 2021 roku – 744 na kwotę 160 585,00 zł, natomiast w 2022 roku – 745 na kwotę 160 801,00 zł.

Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba świadczeń	821	744	745
kwota świadczeń (zł)	177 205,00	160 585,00	160 801,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W 2022 roku nie przyznano świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2021 roku było to 10 świadczeń, natomiast w 2020 roku – 12. W omawianym okresie zaobserwować można spadek zarówno w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, jak i kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba świadczeń	12	10	0
kwota świadczeń (zł)	2 590,00	2 158,00	0,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W latach 2020-2022 zaobserwować można stopniowy spadek zarówno liczby wypłaconych świadczeń z powyższego tytułu (z 27 do 17), jak i kwoty na nie przeznaczanej – szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższej tabeli.

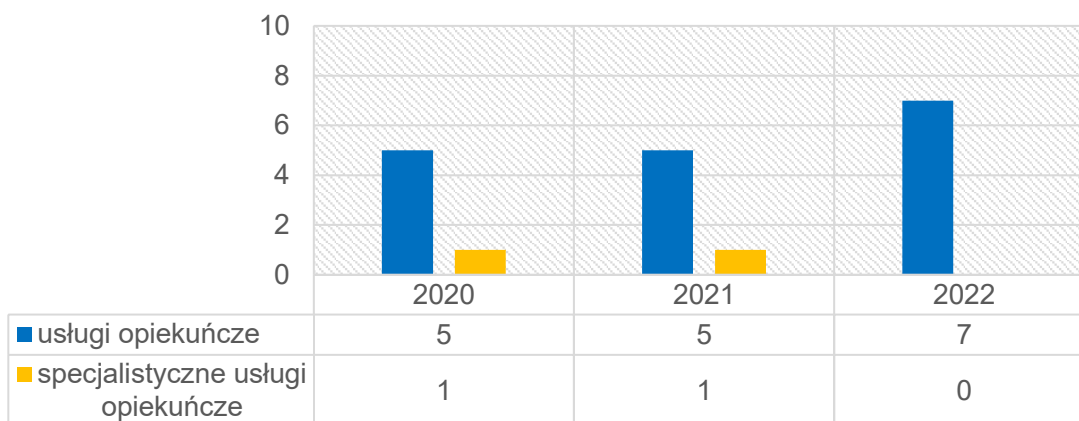
Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba świadczeń	27	19	17
kwota świadczeń (zł)	16 740,00	11 780,00	10 540,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W 2022 roku na terenie gminy Mrozy usługi opiekuńcze świadczyła fundacja YesTeam. Jak przedstawia poniższy wykres, w 2022 roku liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wyniosła 7, co oznacza wzrost o 2 osoby względem lat 2020-2021. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych w 2022 roku nie skorzystał żaden mieszkaniec gminy Mrozy, natomiast w 2020 i 2021 roku były to pojedyncze osoby.

Wykres 54. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z wyjątkiem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022

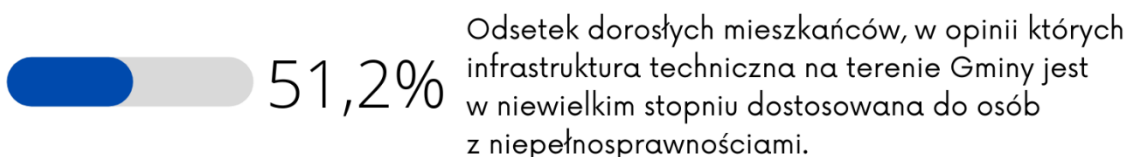
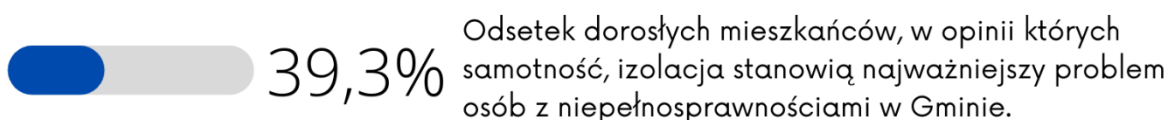
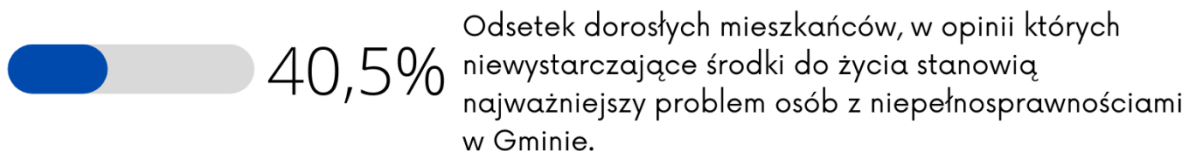
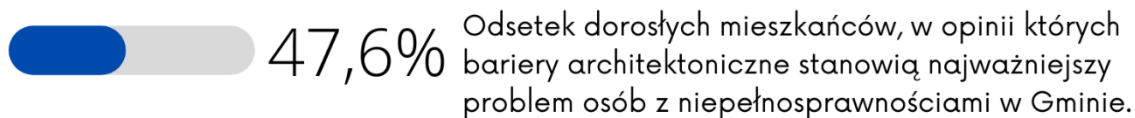

Opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkujący gminę Mrozy mogli również skorzystać z programu „**Opieka Wytchnieniowa – edycja 2022**”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Program miał za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki pozyskiwały czas, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację oraz załatwienie niezbędnych spraw. Realizacja Programu odbywała się w formie wsparcia w miejscu zamieszkania beneficjenta. W 2022 roku Programem objęto 5 osób – 3 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 2 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Łączna liczba godzin usług w formie opieki wytchnieniowej wyniosła wówczas 1 200.

W zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością na terenie gminy Mrozy funkcjonuje **Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej w Mrozach**, który jest placówką pobytu dziennego, przeznaczoną dla 15 osób z niepełnosprawnością sprzężoną oraz spektrum autyzmu. Dom dąży do poprawy jakości życia i funkcjonowania uczestników i ich rodzin poprzez świadczenie usług w zakresie kształtowania, rozwijania i utrzymywania umiejętności niezbędnych w życiu codziennym (samoobsługa), treningu umiejętności społecznych i interpersonalnych oraz kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego. Dom dysponuje 6 pracownikami, świetlicą z kącikiem kawowym oraz 9-osobowym busem do przewozu osób z niepełnosprawnościami.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁴.

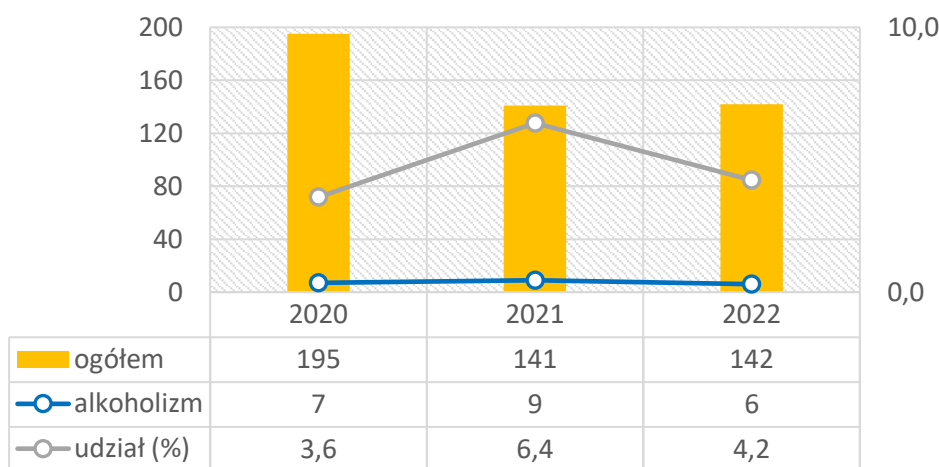
Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

¹⁴ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

W latach 2020-2022 zauważalne są wahania liczby rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach z powodu uzależnienia od alkoholu, która wynosiła kolejno 7, 9 oraz 6. Analogiczna tendencja widoczna jest w przypadku ich procentowego udziału w ogóle korzystających z pomocy społecznej, który w 2022 roku ukształtował się na poziomie 4,2%. W 2022 roku z pomocy i wsparcia GOPS z powodu narkomanii nie skorzystała żadna rodzina z terenu Gminy.

Wykres 55. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2022 roku Komisja liczyła 7 członków. W 2022 roku przeprowadzili oni rozmowy z 12 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 4 członkami rodzin osób uzależnionych. Na przestrzeni lat 2021-2022 liczba osób uzależnionych, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy była stała, z kolei względem 2020 roku zmniejszyła się o 5 osób. W przypadku liczby członków rodzin dostrzegalne były nieznaczne wahania. W analizowanym okresie GKRPA w Mrozach nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, wobec żadnego mieszkańca Gminy.

Tabela 28. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Mrozy wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	17	12	12
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	3	4
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.

W 2022 roku na terenie gminy Mrozy nie funkcjonował punkt informacyjno-konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Mieszkańcy Gminy borykający się z problemem uzależnień mieli natomiast możliwość skorzystania ze wsparcia w ramach działalności Powiatowego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. uzależnień przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim. W 2022 roku specjaliści PIK udzielili 28 porad mieszkańcom gminy Mrozy, z kolei w roku poprzednim było to 16 porad, w związku z czym dostrzegalny jest wzrost zapotrzebowania na tą formę pomocy¹⁵.

W ramach wsparcia osób i rodzin uwikłanych w problem uzależnień, GKRPA w Mrozach współpracuje również z GOPS w Mrozach, w zakresie świadczenia poradnictwa przez psychologa zatrudnionego w Ośrodku. Istotnym zasobem gminnym w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień są samopomocowe grupy wsparcia:

- Grupa Wsparcia AA „Azymut”;
- Grupa Rodzinna AL.-Anon „Budzik”.

Celem działalności grupy AA „Azymut” jest wzajemne wspieranie się osób uzależnionych w utrzymaniu abstynencji. Poza uczestniczącymi w niej mieszkańcami gminy Mrozy, w spotkaniach biorą udział także osoby spoza terenu Gminy. Grupa AL.-Anon skierowana jest, z kolei do członków rodzin osób uzależnionych, a jej działalność skierowana

¹⁵ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Mrozy na lata 2022-2025 za 2022 rok

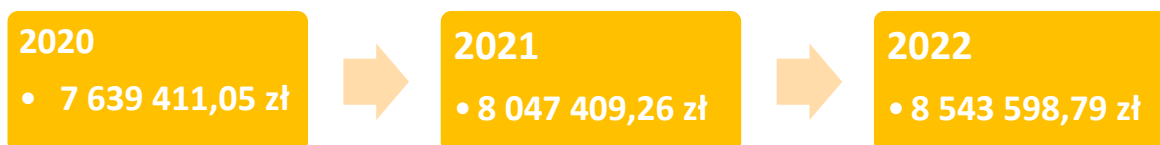
jest na możliwość podzielenia się własnymi doświadczeniami z innymi osobami zmagającymi się z uzależnieniem bliskiego.

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W 2022 roku w gminie Mrozy nie realizowano programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, KBdsPN (obecnie KCPU), ORE, IPiN. Prowadzono natomiast inne programy profilaktyczne nieobjęte rekomendacjami, z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 235 uczniów, 25 nauczycieli/wychowawców oraz 43 rodziców.

W omawianym okresie prowadzone były również inne działania profilaktyczne nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, tj.: jednorazowe prelekcje, pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe oraz konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.). Warto także podkreślić, że część środków z programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, była w 2022 roku przeznaczona na wypoczynek dla dzieci, z którego łącznie skorzystały 652 osoby.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Mrozy. W roku 2022 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 8 543 598,79 zł, w tym 4 003 936,77 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 680 882,17 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 858 779,85 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2022 roku w stosunku do 2020 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 11,8%.

Rysunek 3. łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Mrozy alkoholu w latach 2020-2022

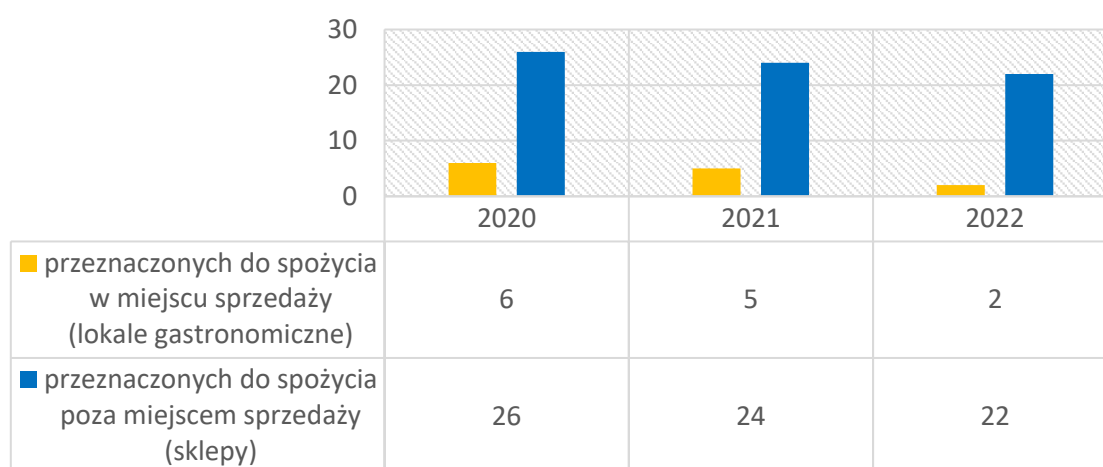

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.

W 2022 roku na terenie gminy Mrozy znajdowały się łącznie 24 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 22 punkty przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 2 punkty przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W 2022 roku w stosunku do roku 2020 zarówno liczba sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu, jak i liczba lokali gastronomicznych zmniejszyła się o 4 punkty.

Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022

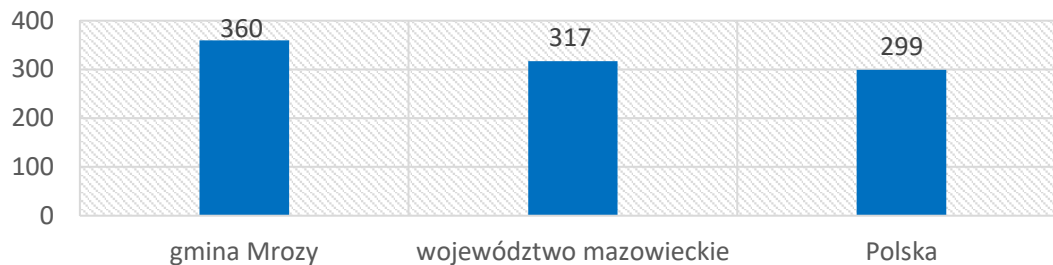
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020, 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Mrozy, w porównaniu do województwa mazowieckiego oraz do całej Polski¹⁶. Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na poniższym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest zdecydowanie większa niż ma to miejsce w województwie jak i całej Polsce, co świadczy o mniejszym dostępie mieszkańców Gminy do napojów alkoholowych, a tym samym korzystniejszej sytuacji w zakresie polityki antyalkoholowej na terenie Gminy.

¹⁶ Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2021 rok.

Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Mrozy, województwie mazowieckim i całej Polsce w 2021 roku

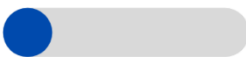
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Polsce w samorządach gminnych w 2021 roku. Zestawienia statystyczne.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY (ALKOHOL)

 2,4% Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy spożywają alkohol kilka razy w tygodniu.

 10,7% Odsetek badanych, którzy przyznali, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się).

 2,4% Odsetek respondentów, którym w ciągu 30 dni poprzedzających badanie zdarzyło się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE (ALKOHOL)

 26,2% Odsetek uczniów deklarujących spożycie kiedykolwiek alkoholu.

 16,2% Odsetek uczniów deklarujących spożycie alkoholu więcej niż jeden raz.

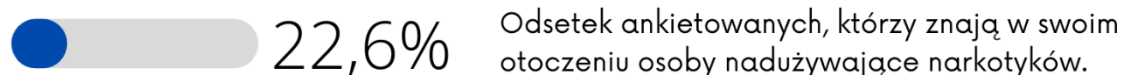
 14,0% Odsetek uczniów, którzy przyznali się do spożycia alkoholu 30 dni przed badaniem.

 37,6% Odsetek uczniów, którzy uważają alkohol za łatwy do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=229

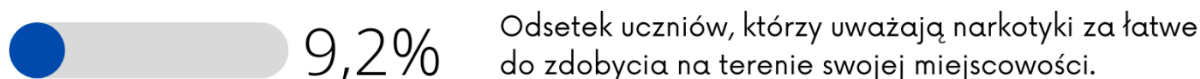
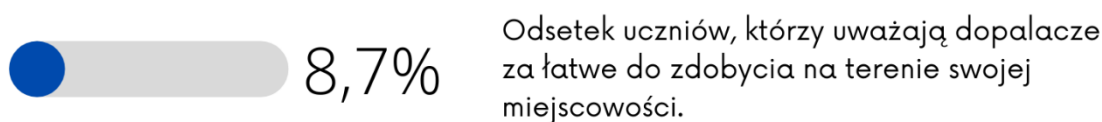
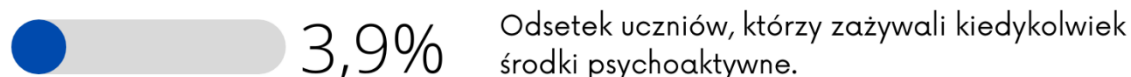

DOROŚLI MIESZKAŃCY (ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE (ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=229

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Mrozy zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest

skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.

W latach 2020-2022 żadna rodzina z terenu gminy Mrozy nie korzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach z powodu przemocy domowej.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe). Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba posiedzeń Zespołu ulegała nieznacznym wahaniom – w 2020 i 2022 roku było to po 6 spotkań, natomiast w 2021 roku osiągnęła ona wartość 8. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej grupy robocze). W latach 2020-2022 liczba grup roboczych kształtowała się na zróżnicowanym poziomie, zaś najwięcej powołano ich w 2021 roku (18), podobnie jak w przypadku liczby ich spotkań, których z kolei najwięcej odbyło się w 2020 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	6	8	6
liczba powołanych grup roboczych	13	18	13
liczba spotkań grup roboczych	45	31	34

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Mrozach za 2020, 2021 i 2022 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2022 roku na terenie gminy Mrozy wszczęto 13 procedur „Niebieskie Karty”, czyli najmniej na przestrzeni lat 2020-2022. W przypadku liczby kontynuowanych procedur z lat poprzednich, w okresie 2021-2022 były to po 4 procedury, czyli o 80,0% mniej względem 2020 roku, kiedy liczba ta osiągnęła wartość 20. Wahaniom uległa natomiast liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, odnotowanych na koniec każdego roku. W 2020 roku wynosiła ona 13, w roku 2021 – 9, natomiast w 2022 roku – 21. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

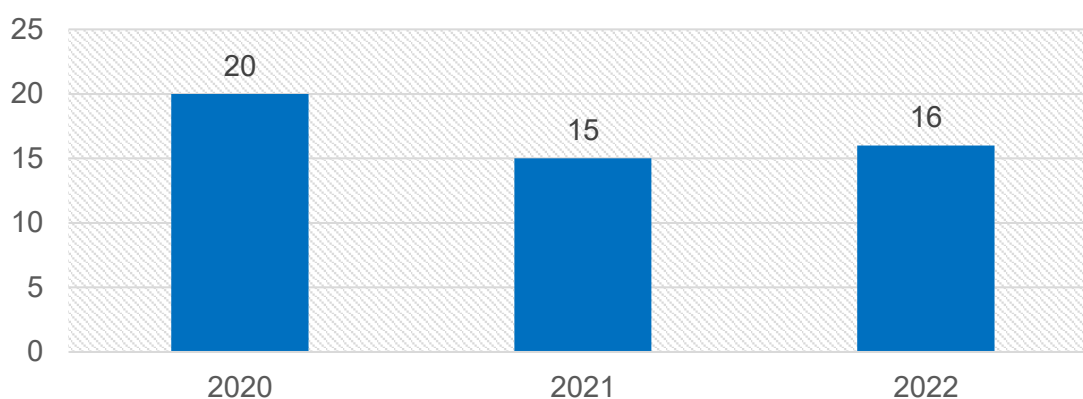
Tabela 30. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” oraz łączna liczba prowadzonych procedur na koniec każdego roku na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba wszczętych procedur NK	16	20	13
liczba kontynuowanych procedur NK	20	4	4
liczba prowadzonych procedur NK na koniec roku	13	9	21

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Mrozach za 2020, 2021 i 2022 rok

W latach 2020-2022 na terenie gminy Mrozy liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom, zaś ich najwyższą wartość odnotowano w roku 2020 (20). W 2022 roku zakończono natomiast 16 procedur „Niebieskie Karty”.

Wykres 58. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Mrozy w latach 2020-2022

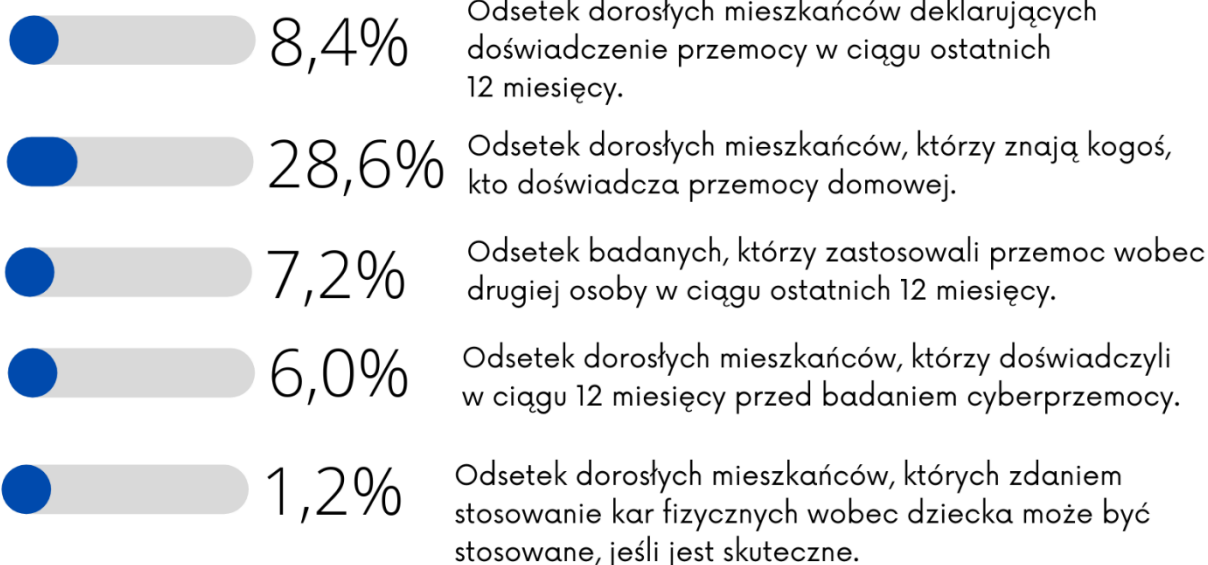

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Mrozach za 2020, 2021 i 2022 rok

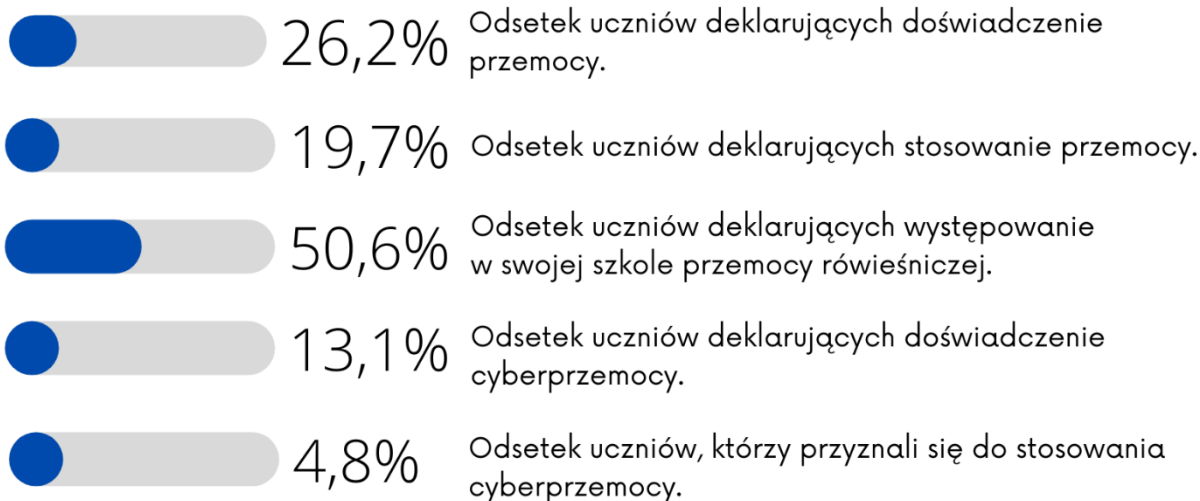
Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=229

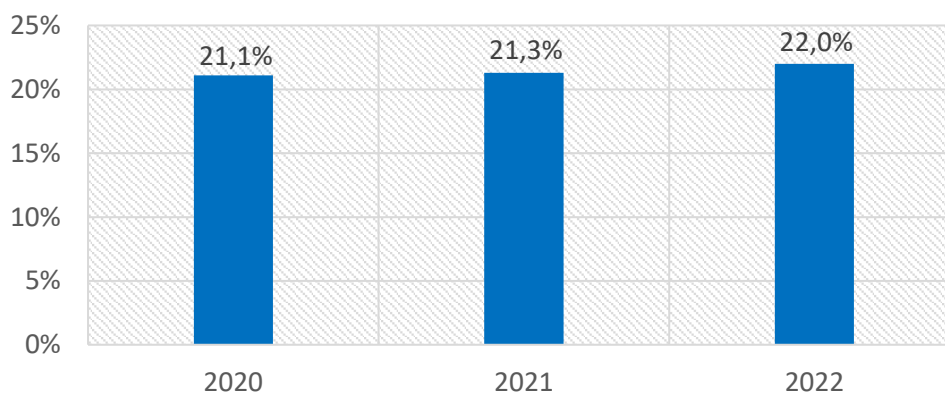
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Na przestrzeni analizowanych lat, w gminie Mrozy odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta. W 2022 roku wyniósł on 22,0%, co stanowi wzrost o 0,9 pp. względem roku bazowego.

Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022

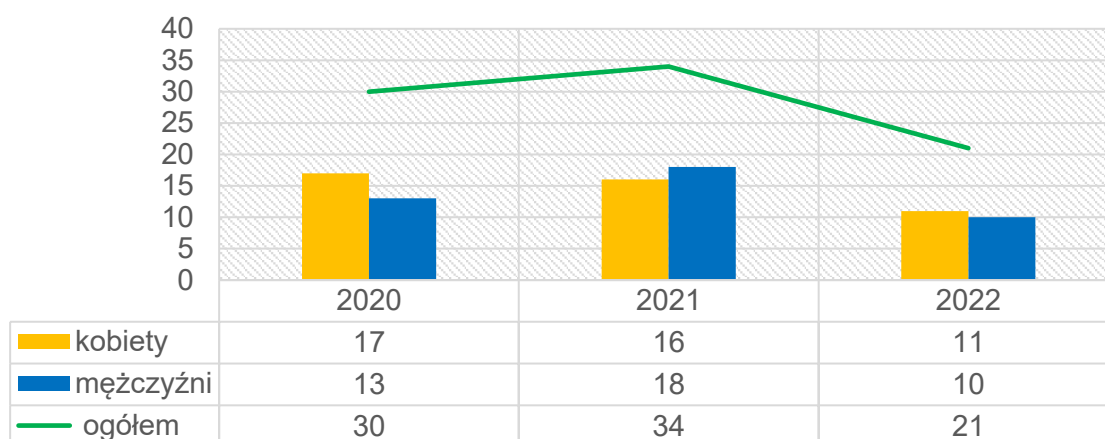

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej wyniosła w 2022 roku 21, wśród których nieznacznie większą część stanowiły kobiety (11 osób). Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzec można wahanie liczby beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym, a największą wartość odnotowano w 2021 roku (34 mieszkańców Gminy).

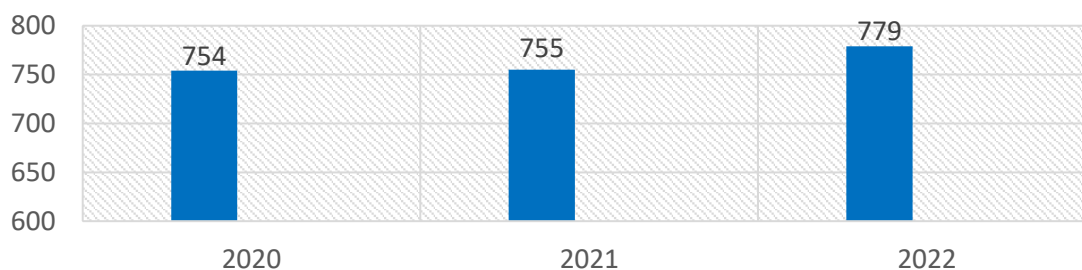
Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest systematyczny wzrost liczby mieszkańców Gminy powyżej 75 roku życia: w 2020 roku były to 754 osoby, w 2021 roku – 755 beneficjentów, natomiast w 2022 roku z tego typu świadczenia skorzystało 779 mieszkańców.

Wykres 61. Liczba beneficjentów zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

Liczbę osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to gminne środki prezentuje poniższa tabela. W latach 2020-2021 Gmina ponosiła odpłatność za pobyt 5 mieszkańców w DPS, natomiast w 2022 roku były to 4 osoby. Najwyższą przeznaczaną na ten cel kwotę świadczeń odnotowano w 2021 roku, kształtującą się na poziomie 165 836,00 zł.

Tabela 31. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba osób przebywających w DPS	5	5	4
kwota świadczeń (w zł)	110 206,00	165 836,00	142 401,00

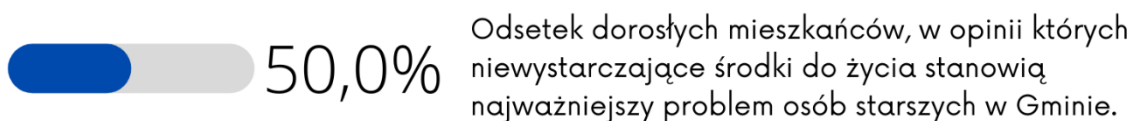
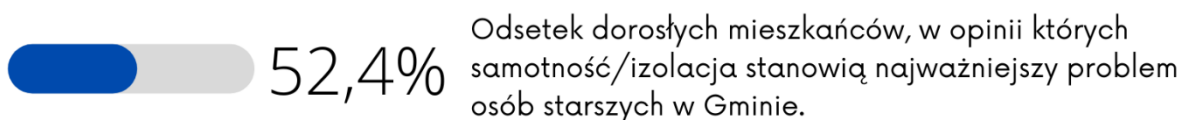
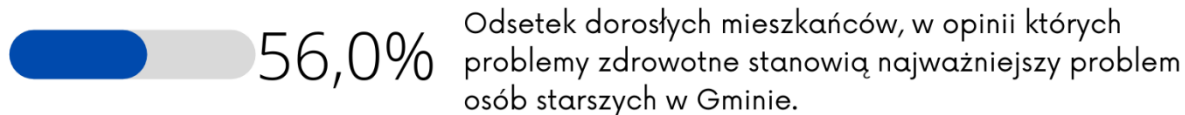
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Aktywizacja i integracja społeczna seniorów na terenie Gminy prowadzona jest również dzięki działającemu od 2019 roku Klubowi Seniora „Pogodni” z siedzibą w Gminnej Bibliotece Publicznej im. Jana Pawła II w Mrozach, a nadzorowanego przez Urząd Miasta i Gminy Mrozy.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

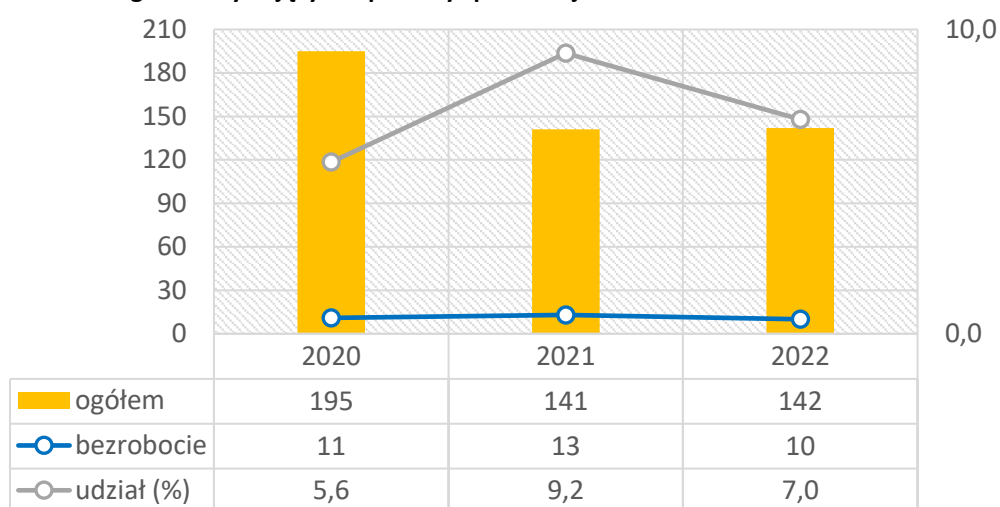
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono w przypadku 10 spośród 142 rodzin korzystających z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 7,0% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin będących beneficjentami GOPS z powodu bezrobocia ulegała wahaniom, podobnie jak ich udział w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2020 roku wynosił on 5,6%, w 2021 roku – 9,2%, natomiast w 2022 roku – 7,0%.

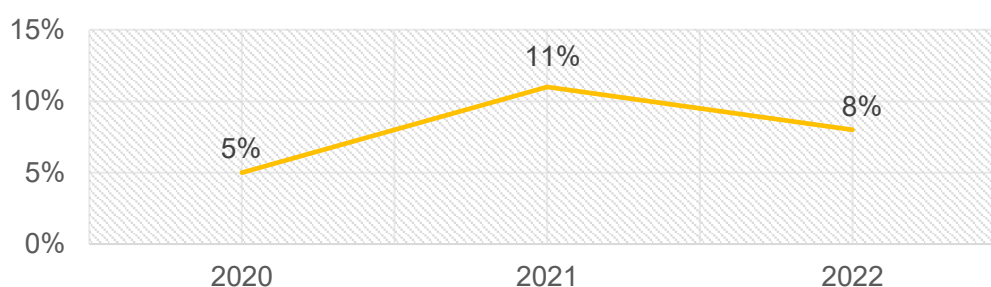
Wykres 62. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Na przestrzeni lat dostrzegalne są wahania wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Jest on obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2020 roku osiągnął on wartość 5%, w 2021 roku – 11%, z kolei w 2022 roku uległ zmniejszeniu do 8%.

Wykres 63. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Mrozy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu mińskiego. Na przestrzeni lat w Gminie zauważalny jest systematyczny spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych: w 2020 roku było to 92 mieszkańców, w 2021 roku – 78, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 54 osoby. Podobne tendencje zauważalne są w przypadku powiatu mińskiego: w 2020 roku liczba osób długotrwałe bezrobotnych wynosiła 1 572, w 2021 roku – 1 354, natomiast w 2022 roku – 1 076. Biorąc pod uwagę ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców zarejestrowanych w PUP, w przypadku Gminy na przestrzeni lat dostrzegalne są wahania w tym zakresie, zaś najwyższa wartość widoczna jest w 2021 roku (56,5%). Analogiczna sytuacja dostrzegalna jest w przypadku powiatu mińskiego – najwyższy udział długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP osób odnotowano w 2021 roku, który wynosił 59,6%.

Tabela 32. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Mrozy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu mińskiego na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie		2020	2021	2022
Gmina	liczba osób	92	78	54
	udział (%)	51,7	56,5	41,5
Powiat	liczba osób	1 572	1 354	1 076
	udział (%)	47,5	59,6	49,7

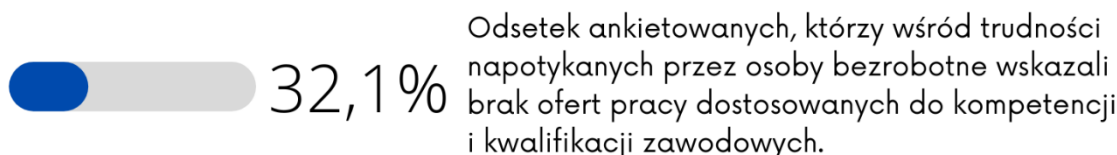
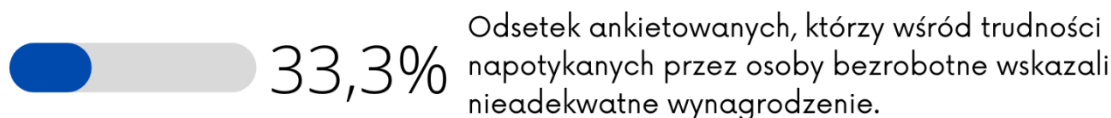
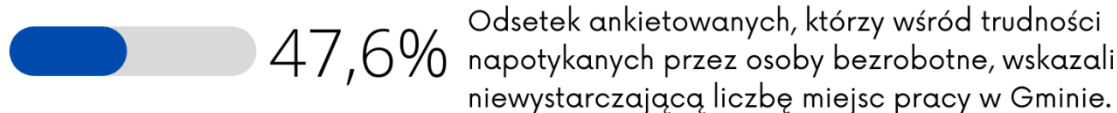
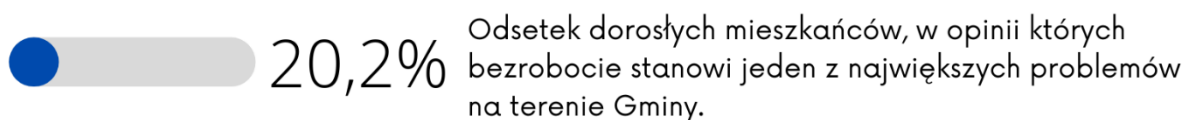
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Mrozy prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Mińsku Mazowieckim w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

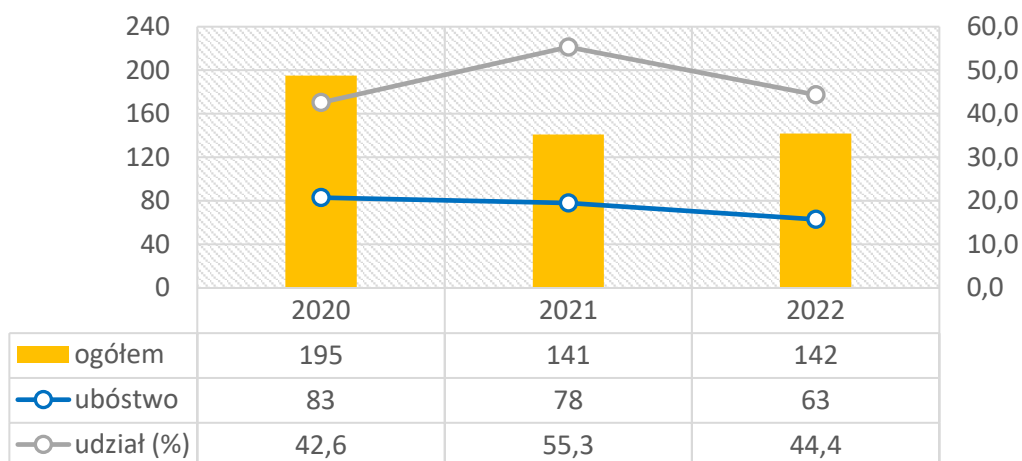
Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2022 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa w przypadku 63 spośród 142 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 44,4% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin będących beneficjentami GOPS z powodu ubóstwa ulegała spadkowi, natomiast ich udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS ulegał wahaniom.

Należy podkreślić, że w latach 2020-2022 ubóstwo jako powód udzielania wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy.

Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego i celowego w gminie Mrozy ulegała wahaniom, natomiast w przypadku zasiłku okresowego dostrzegalny jest spadek liczby osób pobierających tego typu świadczenia. W 2022 roku zasiłek stały pobierały 34 osoby, zasiłek celowy – 55 osób, żaden mieszkaniec natomiast nie korzystał z zasiłku okresowego. Kwota świadczeń na przestrzeni analizowanych lat w przypadku zasiłku stałego ulegała wahaniom, natomiast w przypadku okresowego i celowego widoczne są tendencje spadkowe przypisanych kwot. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022

	2020	2021	2022
--	------	------	------

rodzaj zasiłku	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	37	218 658	31	195 024	34	207 389
zasiłek okresowy	7	4 196	1	168	0	0
zasiłek celowy	70	23 629	36	9 504	55	7 250

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Mrozy od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił przeprowadzany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2022 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 34 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 145, z czego 85 przeznaczonych było dla dzieci. W latach 2020-2021 liczba osób otrzymujących zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne była stała i wynosiła odpowiednio 36 oraz 161 osób.

Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
świadczenie pieniężne	36	36	34
świadczenie niepieniężne:	161	161	145
w tym dzieci	137	16	85

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 i 2022 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2020-2021 z dodatków mieszkaniowych korzystało 1 gospodarstwo domowe, a największą kwotę świadczenia odnotowano w roku bazowym, wynoszącą 4 274,00 zł. W 2022 roku żadne gospodarstwo domowe z terenu gminy Mrozy nie korzystało z dodatków mieszkaniowych.

Tabela 35. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba gospodarstw domowych	1	1	0
kwota świadczeń (zł)	4 274,00	2 093,00	0,00

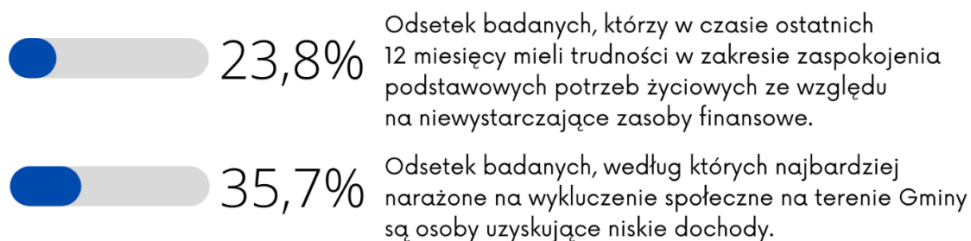
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2021 i 2022 rok

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywa się również w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), a pomoc mogą otrzymywać osoby lub rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W 2022 roku dystrybucja artykułów żywnościowych odbywała się przy pomocy Banku Żywnościowego w Siedlcach.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. Na przestrzeni analizowanych lat żaden z mieszkańców gminy Mrozy nie korzystał z pomocy społecznej z tego powodu.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych,

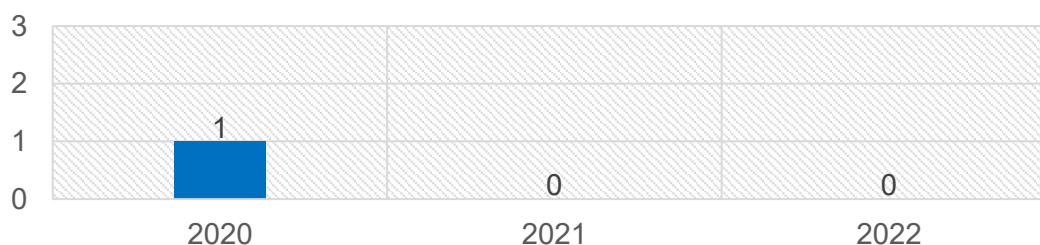

elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁷.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak, ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W 2020 roku pomocą w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęty był 1 mieszkaniec Gminy, natomiast w latach 2021-2020 z omawianego wsparcia nie skorzystała żadna osoba.

Wykres 65. Liczba świadczeniobiorców specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022

¹⁷ www.psychiatriapolska.pl

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się obniżenie nastroju, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, którzy w czasie ostatnich 12 miesięcy odczuwali niską samoocenę oraz osłabienie koncentracji, które utrzymywały się przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się zaburzenia snu, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się poczucie lęku, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy pojawiały się myśli samobójcze.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE

Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywało się uczucie obniżonego nastroju.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się osłabienie koncentracji, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się zaburzenia snu, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek uczniów, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się uczucie niskiej samooceny, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek uczniów, którzy w czasie ostatnich 12 miesięcy podejmowali się czynów autoagresywnych oraz u których pojawiały się myśli samobójcze.

Odsetek uczniów, którzy nie wiedzą, czym są zaburzenia odżywiania.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=229

Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Mrozy została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

1

Zapewnienie kompleksowego systemu wspierania rodzin i dzieci.

2

Wspieranie i aktywizacja społeczna osób o szczególnych potrzebach, w tym starszych i z niepełnosprawnościami.

3

Profilaktyka społeczna i przeciwdziałanie uzależnieniom.

4

Wzmacnianie działalności interwencyjnej i profilaktycznej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

5

Kształtowanie lokalnego rynku pracy poprzez wspieranie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

6

Promocja zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Gminy.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zapewnienie kompleksowego systemu wspierania rodzin i dzieci

Cel operacyjny 1: Prowadzenie działań reintegrujących rodziny dysfunkcyjne, przy ich czynnym udziale w procesie pomocowym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UMiG, NGO, PWD	Budżet Gminy
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna).	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy. Podniesienie jakości życia rodzin.	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych. Liczba świadczonych form usług społecznych.	GOPS, NGO, PWD	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UMiG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Część programowa

rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	wsparcia na terenie Gminy.			
pewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UMiG, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Utworzenie placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba miejsc w placówce opieki nad dziećmi do lat 3.	UMiG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zainicjowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w Placówkach Wsparcia Dziennego.	GOPS, UMiG	Budżet Gminy

	alternatywnych form spędzania czasu wolnego.			
Współpraca ze szkołami i przedszkolami w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba szkół/przedszkoli, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UMiG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UMiG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UMiG, NGO, GBP, GCK, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UMiG, NGO, GBP, GCK, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UMiG, GKRPA, NGO, GBP, GCK, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy

zachowań
ryzykownych.

CEL STRATEGICZNY NR 2

Wspieranie i aktywizacja społeczna osób o szczególnych potrzebach, w tym starszych i z niepełnosprawnościami

Cel operacyjny 1: Zapewnienie dostępu do świadczeń i usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz utrzymanie ich w miejscu zamieszkania.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, GCK, UMiG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UMiG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UMiG	Budżet Gminy

Część programowa

Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych programami.	UMiG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie utworzenia funkcji asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UMiG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UMiG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Dostęp do oferty aktywizującej seniorów i osoby z niepełnosprawnościami oraz rozwój działań na rzecz partycypacji społecznej tych grup.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UMiG, NGO, GBP, GCK	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UMiG, WTZ, GOPS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników Klubu Seniora.	UMiG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3

Profilaktyka społeczna i przeciwdziałanie uzależnieniom.

Cel operacyjny 1: Ograniczanie skali problemu uzależnień na terenie Gminy oraz eliminowanie jego negatywnych skutków społecznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie działalności Punktu Informacyjno-	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla	Liczba pracowników PIK. Liczba osób	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie

Konsultacyjnego na terenie Gminy.	osób uzależnionych oraz ich rodzin.	objętych wsparciem PIK.	zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
-----------------------------------	-------------------------------------	-------------------------	---

Cel operacyjny nr 2 – Wzrost efektywności i ilości prowadzonych działań w zakresie profilaktyki uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UMiG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.				
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, KP, UMiG, NGO, PWD, GCK, GBP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UMiG, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Część programowa

Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UMiG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UMiG, KP	Budżet Gminy
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba punktów sprzedaży alkoholi.	UMiG, GKRPA	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wzmacnianie działalności interwencyjnej i profilaktycznej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba	GOPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

		wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.		
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UMiG, GKRPA, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie aktualnych przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI, PIK	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

i psychologiczno-terapeutycznych.

Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej, na podstawie porozumień z sąsiednimi gminami i powiatem.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UMiG, PCPR	Budżet Gminy
---	---	--	----------------------	--------------

Cel operacyjny 2: Wsparcie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przemocy domowej w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej i jej następstw.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, KP, UMiG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UMiG, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UMiG, GOPS, KP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 5

Kształtowanie lokalnego rynku pracy poprzez wspieranie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 1: Skuteczne wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia w zwiększeniu swoich szans na rynku pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UMiG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UMiG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UMiG	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w	Liczba beneficjentów pomocy	GOPS	Budżet Gminy

Część programowa

socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
--	--	---

Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UMiG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Minimalizowanie problemu ubóstwa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych i rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Część programowa

Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UMiG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym poprzez współpracę z sąsiednimi gminami.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia schronisk.	UMiG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 6

Promocja zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Gminy.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój systemu pomocowego oraz budowa świadomości lokalnej społeczności w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UMiG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Część programowa

Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UMiG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Mrozy. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Mrozy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2022, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2024-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku ze stopniowym przekazywaniem realizacji zadania do ZUS.

Tabela 36. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2021	180 880	945 495	877 883	37 191	13 795 660	15 837 109
2022	157 610	1 955 240	3 588 745	26 741	15 113 948	13 285 310
2023 ¹⁸	157 610	630 919	0	25 000	3 259 887	4 073 416
PROGNOZA						
2024	161 550	646 692	0	25 625	3 341 384	4 175 251
2025	165 589	662 859	0	26 266	3 424 919	4 279 633
2026	169 729	679 431	0	26 922	3 510 542	4 386 624
2027	173 972	696 417	0	27 595	3 598 305	4 496 289
2028	178 321	713 827	0	28 285	3 688 263	4 608 696
2029	182 779	731 673	0	28 992	3 780 469	4 723 913
2030	187 349	749 964	0	29 717	3 874 981	4 842 011

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mrozach.

¹⁸ Wartość za rok 2023 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok dla Gminy Mrozy.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Mrozach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy na lata 2024-2030”.
Etap II	Monitoring.
Etap III	Ewaluacja Strategii.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Dyrektor GOPS powinien uwzględnić nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopaństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UMiG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrozach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Mrozy do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2022 r.)	Wartość docelowa (2030 r.)
Zapewnienie kompleksowego systemu wspierania rodzin i dzieci.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	13	do 20
	Liczba asystentów rodziny.	2	min. 1
	Liczba rodzin wspierających.	0	min. 1
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	9,9	poniżej 15,0
	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	0	min. 1
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	2,80	poniżej 4,0
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych na terenie Gminy.	0	min. 1
Wspieranie i aktywizacja społeczna osób o szczególnych potrzebach, w tym starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	7	do 10
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	22,0	do 25,0
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	4	do 10
	Liczba placówek pobytu dziennego dla seniorów.	1	min. 1
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%)	20,4	do 30,0
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.	0	1
	Liczba WTZ.	0	min. 1

Profilaktyka społeczna i przeciwdziałanie uzależnieniom.	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	0	min. 1
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	0	min. 200
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	360	min. 400
	Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA).	2	min. 2
	Liczba rodziców uczestniczących w szkoleniach i warsztatach z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	0	min. 50
	Liczba nauczycieli/wychowawców uczestniczących w szkoleniach i warsztatach z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	0	min. 30
	Liczba uczestników działań niebędących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi.	2 554	min. 2 000
	Liczba osób z problemem alkoholowym, korzystających z poradnictwa w PIK.	12	do 30
	Liczba dorosłych członków rodzin osoby z problemem alkoholowym, korzystających z poradnictwa w PIK.	4	do 15
Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	4,2	do 10,0	
Wzmacnianie działalności interwencyjnej i profilaktycznej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	21	do 35
	Liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”.	16	do 30
	Liczba utworzonych grup roboczych (diagnostyczno-pomocowych).	13	do 30

Kształtowanie lokalnego rynku pracy poprzez wspieranie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	8	poniżej 10,0
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	7,0	poniżej 10,0
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%)	41,5	poniżej 45,0
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	44,4	do 40,0
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	34	do 40
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	0	do 5
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	55	do 60
Promocja zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Gminy.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	do 5
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	0	min. 14 (dwa razy do roku)

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mrozy, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Mrozy i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Mrozy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. <http://www.parpa.pl>.
4. <https://bdl.stat.gov.pl>.
5. <https://poradnik.ngo.pl>.
6. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
8. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
9. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
10. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok.
11. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
12. Raport o stanie Gminy Mrozy za rok 2020, 2021, 2022.
13. Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2022 rok.
14. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 i 2021 rok.
15. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok.
16. Sprawozdanie z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2020 r., I-XII 2021 r. oraz I-XII 2022 r.
17. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
18. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
19. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
20. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm).

21. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 poz. 172).
22. www.psychiatriapolska.pl.

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Mrozy.....	15
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Mrozy według klas wielkości (stan na koniec 2022 roku)	19
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Mrozy alkoholu w latach 2020-2022	82
Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego	102

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Mrozy w porównaniu do województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2020-2022	16
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Mrozy w latach 2020-2022 (w procentach)	17
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Mrozy w porównaniu do powiatu mińskiego w 2022 roku	23
Tabela 5. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022.....	25
Tabela 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2020-2022	28
Tabela 7. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2022.....	29
Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2020-2022	29
Tabela 9. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=67	36
Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=67	37
Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=7 ...	42
Tabela 12. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=7	42
Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=83	45
Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=12	47
Tabela 15. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=60.....	58
Tabela 16. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=8	60
Tabela 17. Jakie to były substancje? N=5.....	60

Tabela 18. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=55	62
Tabela 19. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=52.....	62
Tabela 20. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=42	63
Tabela 21. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=42.....	64
Tabela 22. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=221.....	66
Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Mrozy w pieczy zastępczej w latach 2020-2022.....	73
Tabela 24. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	75
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2020-2022	76
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2020-2022	76
Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2020-2022.....	77
Tabela 28. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Mrozy wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022	81
Tabela 29. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2020-2022	87
Tabela 30. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” oraz łączna liczba prowadzonych procedur na koniec każdego roku na przestrzeni lat 2020-2022.....	88
Tabela 31. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2022.....	92
Tabela 32. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Mrozy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu mińskiego na przestrzeni lat 2020-2022	95
Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022	97
Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2020-2022	98
Tabela 35. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2020-2022	99
Tabela 36. Ramy finansowe Strategii	122
Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii	123
Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	126

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Mrozy w latach 2020-2022	16
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mińskim na przestrzeni lat 2020-2022 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	18
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Mrozy w latach 2020-2022.....	18
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Mrozy, powiecie mińskim, województwie mazowieckim oraz Polsce w latach 2020-2022	20
Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Mrozy, powiecie mińskim oraz województwie mazowieckim w latach 2020-2022.....	22
Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Mrozy, powiecie mińskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2020-2022.....	26
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w gminie Mrozy w latach 2020-2022	27
Wykres 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2020-2022	27
Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2022 roku (liczba rodzin)	30
Wykres 10. Płeć: N=84.....	32
Wykres 11. Wiek: N=84	33
Wykres 12. Wykształcenie: N=84	33
Wykres 13. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=84.....	35
Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=84	36
Wykres 15. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=84	37
Wykres 16. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=84	38
Wykres 17. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84	39
Wykres 18. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=84	40
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=84	41
Wykres 20. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=84	41
Wykres 21. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=84	43
Wykres 22. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=84	43

Wykres 23. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=84	44
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=84	45
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84	46
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=84	48
Wykres 27. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=84	49
Wykres 28. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=84	50
Wykres 29. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=84	50
Wykres 30. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=84	51
Wykres 31. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=84	52
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=84	53
Wykres 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=84	54
Wykres 34. Płeć: N=229	55
Wykres 35. Wiek: N=229	56
Wykres 36. Klasa: N=229	56
Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=229	57
Wykres 38. Ile razy zdarzyło Ci się: N=229	58
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=229	59
Wykres 40. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=229	61
Wykres 41. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=229	61
Wykres 42. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=229	63

Wykres 43. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=229	64
Wykres 44. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=229	65
Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=229	66
Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=229	67
Wykres 47. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=229	68
Wykres 48. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=229	69
Wykres 49. Liczba asystentów rodziny oraz rodzin objętych ich wsparciem w latach 2020-2022	71
Wykres 50. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022	72
Wykres 51. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2020-2022	72
Wykres 52. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	73
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	75
Wykres 55. Liczba świadczeniobiorców usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z wyjątkiem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2020-2022	77
Wykres 56. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	80
Wykres 57. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022	83
Wykres 58. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Mrozy, województwie mazowieckim i całej Polsce w 2021 roku	84
Wykres 59. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Mrozy w latach 2020-2022	88
Wykres 60. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Mrozy na przestrzeni lat 2020-2022	90

Wykres 61. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2020-2022	91
Wykres 62. Liczba beneficjentów zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2020-2022	91
Wykres 63. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	94
Wykres 64. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2022	94
Wykres 65. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2020-2022 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	97
Wykres 66. Liczba świadczeniobiorców specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2022	100